L U I G I C H I A V A R I N O

RAZMATRANJA

o

p o s l j e d n j i m s t v a r i m a

S talijanskog preveo
p.YVES IVONIDES
Franjevac – Konventualac

Z A G R E B

1 9 5 8

NASLOV ORIGINALA :

M E D I T A Z I O N I

Facili - Attraenti - Efficaci

Per la gioventu e per il popolo
con molti fatti ed esempi

III. editione

Izdaju Franjevci Konventualci - Zagreb - Pavleka Miškine 31

Za izdavača i uredništvo:

p. IVON ĆUK,
Franjevac - Konventualac

Umnoženo u 600 primjeraka na vlastitom ciklostilu.

P r e d g o v o r

Razmatranja o posljednjim stvarima ima toliko koliko ima priručnika o pobožnim vježbama.

Možda ni ova nisu suvišna. Pogotovo, ako se uzme u obzir način na koji su razgradjena. Ona se odvijaju jednostavno, jasno i - u anegdotama!

Mislim, da mnogi dogadjaji, primjeri i slike neće rastresti dušu ni razvodniti dokaze. Naprotiv njihova je uloga u tome, da istinu jače naglase, da se je lakše može pratiti i da pripomognu stvoriti čvršće odluke.

Sveto Pismo kaže, da Božanski Učitelj nije govorio nego u parabolama. "Non loquebatur nisi in parabolis..."

Apostol omladine, sv. Ivan Bosko redovito se držao ovog načina poučavanja i propovijedanja. Anegdotsku metodu ostavio je u nasljedstvo svojim sinovima.

Tu sam i ja upotrijebio u ovim svojim razmatranjima, uvjeren, da je tako bolje. Držim, da će to biti milo svakome tko se njima posluži bilo za sebe bilo za druge.

Uspjesi, koje sam postigao kroz 4o godina mojega propovijedanja, bude u meni nadu, da će i ove pisane riječi potaći i privesti mnoge duše iskrenom kajanju i zdravim odlukama.

Neka dobri Bog podkrijepi ovu moju nadu i svojim blagoslovom pripomogne, da se ona ostvari!

Luigi Chiavarino, apost.mis.

+-+-+-+-+-+-+

P R V O R A Z M A T R A N J E

Cilj čovjeka

Pripovijeda se, da je Aleksandar Veliki medju mnoštvom biserja i dragog kamenjá posjedovao jedan dragulj, koji je vrijednošću sve nadvisivao. Bio je skupocjeniji od srebra i zlata. Vrijednošću je daleko nadvisivao sve ostalo.

Car ga je ljubomorno čuvao. Pokazivao ga je samo najvjernijim prijateljima.

Čitatelji! Sličan je slučaj s nama. Svi mi posjedujemo jedan biser neprocjenjive vrijednosti. To je naša duša! Ona vrijedi neuporedivo više od srebra i zlata, više nego biserje i drago kamenje cijeloga svijeta. Vrijedi koliko vrijedi Bog, koji je samo zato postao čovjek i umro na križu, da nju spasi. Vrijedi koliko je vrijedan raj. Jedino, ako spasimo dušu, zaslužit ćemo nebo.

Duboko prožeti ovom velikom istinom, razmatrat ćemo u ovom razmatranju ove tri stvari:

1.- Stvoreni smo zato, da spasimo dušu.

2.- Spas duše je stvar od najveće važnosti.

3.- Ako dušu spasimo, sve je spašeno. Ako je izgubimo, sve je propalo zauvijek!

PRVA TOČKA: Stvoreni smo samo zato, da spasimo dušu

Sveto Pismo, a po njemu Duh Sveti, prekorava one, koji - ne misleći na cilj za koji su stvoreni i ne brinući se za sudbinu u budućnosti - prolaze kroz život izvikujući ove i slične parole: "Ovjenčajmo se ružama!...." "Jedimo i pijmo!", "Predajmo se struji vremena, uživajmo dobra i stvorove!"

"Ovjenčajmo se ružama!".....Što se pod tim misli? Veselja, bučne priredbe, zabave bogatstvo, časti, naslade svake vrste bez ikakovih obzira..... Mnogi se na žalost povode za varkom, ali će ostati prevareni. Zašto? Zato, jer ovo ne može zadovoljiti čovjeka, koji nije stvoren za ovaj svijet nego za Boga.

- Krez, jedan od najbogatijih medju smrtnicima, umrije od gladi proklinjući bogatstvo.
- Salamon, jedan od najvećih i najmudrijih kraljeva, umrije razočaran proklinjući slavu i čast.

- Napoleon, jedan od najmoćnijih careva, pokoritelj naroda, umrije u progonstvu proklinjući slavu i čast.

Bog je sve na svijetu stvorio za nas. Nas za sebe. Jao onome, tko se zavarava, tko se odupire, tko skrene s puta!

Postati Božji, nije teška stvar! Sudbonosno je, da se na to ne misli. Zemlja... zemlja..., materijalne brige, blago, poslovi, namještenje,.... eto, što nas zavodi! Mnogi nikada ni ne pokušaju podići srce prema gore. Ostajemo prikovani za zemlju.

Sveti Bernardin je imao sedmero braće. Najmladji se zvao Nivardo. Bernardin je bio prvorodjenac. Postao je redovnik. Osjećajući se sretan u svom zvanju, uspio je nagovoriti petoricu, da odu u samostan. Oni pozvaše malog Nivarda - jedinog, koji je imao ostati kod kuće - i kažu mu ovo:

Nivardo! Odlučili smo otići s Bernardom, da zaslužimo raj. Ti ostaješ vlasnik svega: kuće, polja novaca. Raspolaži sa svim po volji! Budi veseo i sretno živi!

Oni odoše, on osta razmišljajući. Za čas potrči za njima i reče:

Braćo! Dijelovi su nepravedni. Meni zemlja, vama nebo! To ne! I ja želim postići raj.

Otišao je i on u samostan.

Jednog dana predstavi se svetom Filipu Neri-u jedan vrlo elegantan mladić. Bio je sin bogate, ugledne, plemićke obitelji. Zvao se Franjo Zazzera. Počeo je razgovarati sa svecem o svojim naukama, napredku, namjerama i željama. Sveti Filip ga je strpljivo slušao i ustrajno ponavljao:

A zatim?Zatim....?

- Kad diplomiram, bit ću pravnik. Postat ću glasovit advokat.
- Dobro, dobro! A zatim?
- Steći ću novaca, postat ću ugledan čovjek. Nadam se mjestu u vladi.
- Izvrsno! A zatim?
- Zatim... A što još ostaje?
- Ja ću ti reći. Smrt... Da, da! Smrt, sud, vječnost!

Bilo mu je dosta. S očiju mu je pala mrena. Pred njim su bljesnuli stvarni horizonti. Beskrajna vječnost! Odlučio je promijeniti namjere i osigurati sebi vječnost, za koju smo stvoreni.

DRUGA TOČKA: Spasiti dušu jest naš najvažniji životni zadatak

Navikli smo smatrati za najvažnije stvari ono,što nam dnevni život donosi. Na primjer: Želimo kupiti posjed, obaviti sjetvu, zasaditi vinograd... Odlazimo, ispitujemo, provjeravamo, važemo, poduzimamo sve mjere opreznosti. Zašto?

Radi se o važnoj stvari!

Možda smo na nesreću prisiljeno podići parnicu. Razmišljamo danju i noću, tražimo informacije, savjetujemo se s najboljim advokatima. Zašto?

Radi se o važnoj stvari!

Ako se u kući nalazi teški bolesnik, ne jede se, ne spava se, Troši se na liječnika i lijekove. Zašto?

Radi se o važnoj stvari!

Što god je u vezi s ovim životom, za nas ima veliku važnost. Ugovori, poslovi, namještenja, službe, odlikovanja, ženidbe... Samo na dušu mislimo malo ili ništa,kao da se radi o nečemu što nema nikakove vrijednosti.

To je zabluda, dragi čitatelji! Strahovita zabluda! Sve su druge stvari u usporedbi sa dušom - veliko ništa!

Duh Sveti kaže: "Što koristi..." Što ti koristi, mladiću, mužu, gospodjo... Što ti koristi, bio tko bio, ako sav svijet dobiješ, a dušu izgubiš!?

Toma Morus, Veliki kancelar, predsjednik ministarskog vijeća Engleske, nije htio svoga kralja Henrika VIII. priznati za poglavara Crkve. Radi toga je bio smijenjen s položaja, bačen u tamnicu, osudjen na smrt.

Dotrčala mu je žena i zaplakana djeca. Više suzama nego riječima stadoše ga zaklinjati, da ih ne ostavi. Molili su ga, da sebe spasi i pokloni se kralju.

Srce mu se cijepalo. Zatim ih zapita:

- Koliko bih još godina mogao uživati život?
- Oče, ti si još mlad! Trideset, četrdeset godina...
- Vi,dakle, hoćete, da ja poradi trideset, četrdeset godina izgubim raj? Ne, ne! To ne može biti. Zagrli ih i otpusti.

Sutradan je izveden na stratište. Odsječena mu je glava. Bilo je to 6. srpnja 1535. Umro je kao heroj, mučenik za svoju vjeru i dao svijetao primjer kao muž i otac. Crkva ga je proglasila svecem. Slavi ga cio svijet.

Nekoliko godina kasnije Engleska je bila svjedok jednog malo drukčijeg dogadjaja. Radi se o kraljici Elizabeti, kćeri Henrika VIII.

Proglašena je za kraljicu u dvadesetoj godini života. Bila je mlada, lijepa, zavodljiva. Nekoliko se princeva otimalo, da je ožene. Odbila je sve u želji, da se preda slobodnom životu i uživanju.

Svijet i užitci toliko su je zablještili, da je sklopila ugovor s vragom:

Ako mi, vraže, omogućiš 4o godina veselog i bezbrižnog života, poklanjam ti dušu.

Vrag je pristao. Povijest kaže, da je Elizabeta živjela 44 godina u zabavama i uživanju. Konačno umrije. Poslije njezine smrti glavni grad Engleske gledao je mnoge večeri, kako neka avet šeće gore-dolje uz obalu Temze i neprestano viče:

"Četrdeset godina kraljevanja! Za svu vječnost prokleta!"

"Četrdeset godina kraljevanja! Za svu vječnost prokleta!"

Noćni su ribari bezglavo bježali. Avet je bila slična nesretnoj kraljici.

Što je, brate, četrdeset godina života, bio on ne znam kako ugodan i bezbrižan, ako se izgubi raj!!

TREĆA TOČKA: Ako spasimo dušu, sve je spašeno. Ako dušu izgubimo, sve je zauvijek izgubljeno

Poznata je poslovica: Svako zlo ima svoj lijek.

Ako nas zateče bolest, uždamo se u liječnike i lijekove. Ako smo upleteni u pravni spor, imamo pouzdanje u suce i advokate. Ako zlo podje kakav posao, nadamo se sretnom ishodu.

Ako tuča otuče plodove, lopovi pokradu blago, požar uništi kuću, nadamo se, da će druga ljetina biti bolja, oteto nadoknadjeno, da će nova kuća biti ljepša i udobnija. Uostalom sve su to stvari, koje se doista mogu nadoknaditi.

Predpostavimo, čitatelji, da smo smrću pokošeni i osudjeni radi toga, što nismo imali snage priznati jedan grijeh na ispovijedi. Naš Andjeo Čivar pokušat će nas braniti plačući: Smiluj se, Gospodine! Ova se duša kaje za svoj grijeh, oplakat će ga u jednoj skrušenoj ispovijedi. Još više! Javno će ispovijediti sve svoje grijehe počinjene za života.

Uzalud.... Utaman, odgovara Gospodin. Kasno je, Nema više vremena. Ni vremena ni oproštenja.

Netko će drugi biti osudjen zbog lihve, prevare. Sad bi sve htio popraviti, povratiti, davati milostinju, činiti dobročinstva...

Netko treći bit će osudjen zbog slavohleplja, prožđrljivosti, neumjerenosti. Sad bi sve htio popraviti postovima, odricanjem, pokorom....

Netko će biti osudjen zbog grješnih užitaka, zabava, zlog društva, javne sablazni. Sad bi htio sve ostaviti, bičevati se do krvi, mrtviti se do smrti....

Pravedni Bog, uza sve to što je beskrajno milosrdan, odgovorit će svakome i svaki put:

Uzalud... Kasno je, Nema više vremena!

Sve je izgubljeno i to zauvijek!

Što ćemo dati Bogu u zamjenu za svoju dušu? Za dušu, koja je zbog jednog jedinog grijeha prokleta i izgubljena?

Aleksandar Veliki je potukao kralja Dareja i zarobio kraljicu. Darej mu posla poslanike i ponudi darova i novaca koliko zatraži u zamjenu za ženu. Aleksandar odgovori, da toliko blaga koliko je potrebno za otkup nema cio svijet. Kraljicu je zadržao u ropstvu.

Ni mi nećemo moći ništa dati u zamjenu za svoju dušu pravednom Bogu. Mislimo, dakle, na to, dok je vrijeme i - odlučimo se!

Jednog su dana došli papi Inocentu poslanici austrijskog cara. Molili su neku milost, koju papa nije mogao dati.

Nislite na to, Svetosti, uporno su ponavljali poslanici, da je naš car velikodušan. Ako Vaša Svetost udijeli milost, on će vam znati širokogrudno uzvratiti.

Podsjećamo Vas, Svetosti, da je naš car vrlo moćan. Ako mu Vaša Svetost dade zatraženu milost, on će vam uvijek pružiti svoju pomoć i zaštitu.

Prisjetite se, Svetosti, da je naš car vrlo ponosan na svoju moć i čast. Ako mu Vaša Svetost odbije milost, znat će to osvetiti.

Papa ustane, udari rukom po stolu i reče:

Idite i recite vašem caru ovo:

Kad bi papa imao dvije duše, jednu bi mogao žrtvovati za cara, drugu sačuvati za Boga. Budući da ima samo jednu želi je sačuvati samo za Boga.

Čitatelji! To je jasan i odlučan odgovor, kojega moramo dati svijetu, vragu, našim strastima, zlom društvu i svakome onome tko nas mami na grijeh. Kad bih imao dvije duše....

Sveti Dioskur, mučenik koga je car Decije mamio, da se odreče vjere, na svako obećanje, prijetnju i okrutnost odgovarao je ovako:

Kršćanin sam, želim spasiti dušu!

Kad su ga bičevali do krvi, željeznim šiljcima trgali meso i pekli na užarenom ugljevlju, neprestano je ponavljao: o

Kršćanin sam, želim spasiti dušu!

Bio je jedan mladić iz vrlo bogate obitelji. Zbog uzornog života svi su ga zvali: Dobri Dositej. Da lakše spasi dušu, odreče se kuće i imanja, te pokuca na vrata jednog samostana, moleći da ga prime u red.

- Ovdje treba slijepo slušati, biti posve siromašan, odbaciti sve, odreći se svakog imetka....

- Znam, znam... Sve ću to vršiti samo da spasim dušu.

- Ovdje se posti, mnogo moli, trapi....

- Znam, znam.... Sve ću to činiti samo da spasim dušu.

- Ovdje se treba oštro bičevati, javno se ispovijedati pred svima....

- U redu! Odlučujem se na sve to samo da dušu spasim.

Odbijen dva puta, vratio se i treći. Ostao je plačući tri dana i tri noći na vratima samostana. Kad su redovnici vidjeli toliku odlučnost, prime ga u samostan. Dositej je napredovao u kreposti i dostigao veliku savršenost.

Jednoga dana najavi se opatu sv. Nilu car Oto III. Zaželio je razgledati glasoviti samostan, kojega je svetac osnovao u Grotaferati kod Rima. Zadivljen urednošću, disciplinom i savršenim ponašanjem redovnika, car prije odlaska ponudi opatu veliku svotu novaca. Opat ljubezno zahvali i odbije.

- Dobro, odvrati car! Onda molite neku drugu milost, rado ću vam je podijeliti.
Opat mu se približi sa strane, nagne mu se nad uho i zamoli:

- Care, spasi svoju dušu!.... Spasi svoju dušu!

To isto činim ja sada. Naginjem se nad vaše uho i srce i kažem vam u ime Božje, usrdno moleći: Spasite svoje duše!

Na koljenima pred križem izmolimo ovu molitvu, koja se pjeva na Dušni dan:

Smjerno molim lice tvoje
Ko prah srce skrušeno je.
Nastoj oko sreće moje....

O Isuse, zaklinjem te od svega srca, da mi pomogneš spasiti dušu!

D R U G O R A Z M A T R A N J E

SMRTNI GRIJEH

Kad bih vas, čitatelji, zapitao, koje je najveće zlo na svijetu, možda mi svi ne biste znali odgovoriti. Medjutim ja ću vam to odmah sa sigurnošću reći. Najveće zlo na svijetu jest smrtni grijeh, jer vrijedja Boga i uzrok je svih ostalih zala.

Pripovijeda se, da je jedan kralj imao sina. Rastao je ukrašen svim krepostima. Jedna mu je ipak nedostajala. Imao je strast za ratom.

Zabrinuti otac neprestano ga je upozoravao i stavljao mu pred oči sve strahote i posljedice rata. Na svoju veliku žalost opažao je, da je svaki njegov dokaz posve uzaludan. Zato je konačno odlučio, da se posluži lukavošću. Predloži mu, da otputuje na jedno duže putovanje. Kad se vrati dobit će jedan vrijedan poklon.

Čim je otputovao, kralj pozove najglasovitije slikare kraljevstva i naloži im, da u svečanoj dvorani naslikaju najjezovitije prizore iz rata.

oNakon dva mjeseca sin se vratio kući. Poslije prvih pozdrava zamoli oca obećani dar. Kralj ga uvede u dvoranu i reče:

Znam, da zanosno voliš rat. Smatrao sam, da ću te najviše obradovati, ako dadem na zidove naslikati žive prizore borbe. Promatraj ih i uživaj do mile volje!

Mladi je princ bio najprije ushićen. Zatim je prilazio jednoj po jednoj slici. Na prvoj je vidio vojske razvrstane za borbu, mladiće u cvatu života. Naoružani su navaljivali jedni na druge, probadali jedan drugoga, klali, trgali, ubijali se... Za kratko je bojno polje bilo pokrito jezovito iznakaženim tjelesima, medju kojima su tekli potoci krvi, koja se pušila. Ispod nje je stajao natpis:

"Posljedice rata!"

Prišao je drugoj. Predstavljala je veliku pokrajinu. Nizale su se plodne ravnice, pitomi brežuljci, ljupki perivoji, uredna sela i zaseoci, bogati i ponosni gradovi... Sve je bilo prožeto životom i radošću. Nu nad svime se nadvila ratna avet i sve je najednom srušeno i uništeno. Na mjestima ljepote i sjaja

stršila su zgarišta i ruševine. Ispod je bilo ispisano velikim slovima:

"Posljedice rata"

Rat donosi nestašicu. Na trećoj je slici vidio jedno golemo mnoštvo ljudi, žena, staraca i djece. Svi su bili poderani - u dronjcima i plakali zbog gladi. Ispod je pisalo:

"Posljedice rata"!

Nakon gladi pristižu pošasti. Na četvrtoj je slici vidio golemu bolnicu s tisuću odjeljenja, u kojima su ležali okuženi bolesnici, teturali blijedi i mršavi, vukli se, padali i umirali. Njihove lješine, koje su se rastvarale i zaudarale, bacali su u zajedničke jame i posipali krečom... Na dnu je stajao natpis:

"Posljedice rata!"

To je bilo dosta! Bio je duboko dirnut i potresen. Briznuo je u grčevit plač, potrčao ocu, ogrlio ga oko vrata i projecao:

Oče moj! Shvatio sam strahotu rata. Od sada neću više ni misliti ni govoriti o njemu. Ako postanem kralj, bit ću kralj mira.

Priča je i za nas poučna. Razmišljajmo o velikom zlu kome je ime grijeh. Evo rasporeda:

1.- Grijeh u sebi.

2.- Stanje i okolnosti grijeha.

3.- Posljedice grijeha.

Nakon toga kleknimo pred križ plačući: O Isuse, shvatio sam veliko zlo: Grijeh! S tvojom milošću neću ga počiniti nikada više!

PRVA TOČKA: Ako promatramo grijeh u njegoj biti, otkrivamo, da je on najveće zlo na ovome svijetu

Tko je Bog? Bog je naš stvoritelj, otkupitelj, dobročinitelj, otac... On traži naše poštovanje, poslušnost i ljubav. Ali mi smo tvrdoglavi. Ne priznajemo ga i neprestano ga vrijedjamo.

Kad je Bog poslao Mojsija, vodju izraelskog naroda, faraonu u Egipat, da u njegovo ime moli neka pusti narod iz sužanjstva, faraon mu reče:

Tko je taj tvoj Bog, koji mi hoće zapovijedati? Ne poznam ga i neću ga poslušati. NON SERVIAM! Neću služiti!

To isto činimo mi. Čak nešto mnogo gore.

Kad je Pilat , pritisnut od mnoštva koje je tražilo Isusovu smrt, rekao Židovima: Ovo je vaš kralj, oni su zaurlali: Ne priznajemo ga! Nećemo, da on vlada nad nama! Medjutim, kad su ga razapeli, priznali su ga i plačući govorili: "Ubili smo početnika života!"

Mi smo medjutim sagriješili jednom, deset,sto puta i uza sve to nećemo, da ga priznamo. Vidimo ga uvrijedjena i neprestano griješimo. Vidimo ga bičevana i ne prestajemo ga bičevati. Vidimo ga raspeta i ne prestajemo ga razapinjati.

Gori smo, dakle, od Židova. Htjeli bismo, da ga nema samo da možemo nekažnjeno griješiti.

Smrtni je grijeh duhovno samoubojstvo. Vijest o nečijem samoubojstvu ispunja nas zaprepaštenjem, a prizor užasom. Sama pomisao na tjelesno samoubistvo uzrokuje u nama strah, a zatim.... bez straha, bez užasa, bez prenerаženja počinjamo duhovno samoubijstvo, koje je mnogo teže. Ubijamo grijehom vlastitu dušu.

DRUGA TOČKA: Okolnosti grijeha svjedoče, da je on najveće zlo na ovome svijetu

Grijehom vrijedjamo Boga zbog - ničega!

Prorok Ozija predstavlja grješnika s vagom u ruci. Na jednu stranu stavlja Boga, na drugu malu nasladu, korist, osvetu, strast.... Jedan čas stoji neodlučan, zatim se odlučuje i kaže:

Ukloni se, Bože! Neka triumfira strast!

Kad čitamo u Evandjelju kako je Pilat, da urazumi narod, isporedio nevinog, bičevanog, trnjem okrunjenog i popljuvanog Isusa s razbojnikom i zlikovcem Barabom, a on riknuo: Smrt Isusu! Živio Baraba! - mi se zgražamo do dna duše. Uza sve to činimo to isto svakog dana. Svaki put, kad počinimo grijeh, mi djelom izvikujemo: Smrt Bogu! Živio vrag!

Kad se sjetimo, kako je Juda izdao Božanskog Učitelja za 3o dinara, oplakujemo toliku sljepoću. Nu mi to isto ponavljamo svaki put, kad prodajemo Isusa za ništa, za malu osvetu, nešto užitka, pohlepnosti, za kakav pogled ili riječ, za neku sumnjivu radost. Propter pugillum hordei et fragmentum panis! Zbog šake ječma i komadića kruha!

Kad čujemo pripovijedati, kako se pogani, barbari i nevjernici klanjaju suncu, mjesecu, životinjama umjesto Bogu, mi osjećamo sažaljenje prema njima. Medjutim čas iza toga mi se klanjamo djavlu. Dok griješimo, iskazujemo mu klanjanje.

Ezav i Jakob su bili braća. Ezav je bio stariji i imao je pravo prvenstva tj.nasljedstva. Jednog se dana vratio gladan iz lova. Vidio je Jakoba, gdje stavlja u tanjur kuhanu

leću. Na to će bratu:

Ako mi dadeš taj tanjur leće, ustupam ti pravo prvenstva. Jakob je pristao. Pružio mu je tanjur koga je Ezav pohlepno ispraznio.

Kad se najeo, došao je k sebi. Uvidio je ludjački čin, te žalostan i strven izadje iz kuće i ode u šumu. Tamo je šuma odjekivala od zapomaganja: Nesretna mene! Prodao sam baštinu za tako malu stvar!

Mi smo sto puta jadniji, kad grijehom prodamo vragu svu našu baštinu, vječnu sreću, raj - za ništa!

Još nešto! Mi vrijedjamo Boga služeći se njegovim vlastitim darovima.

Jednog dana predstavi se monsinjoru Sibour-u, nadbiskupu Pariza, jedan radnik, koji mu plačući ispriča, kako je zbog bolesti izgubio namještenje. Sad je u krajnjoj bijedi. Kod kuće mu petero djece plače od gladi.

Nadbiskup otvori ladicu, izvadi sto zlatnih franaka i pruži ih radniku govoreći: Uzmite ovo i kupite djeci kruha! Kad budete opet u nevolji, vratite se! Rado ću vam uvijek pomoći.

Čovjek uzme novac, užurbano izidje iz dvora, prodje ulicama i skrene u jedan dućan za prodaju oružja. Za dobiveni novac kupi revolver.

Sutradan se slavio u Parizu blagdan svete Genoveve, zaštitnice Francuske. Poslije pontifikala nadbiskup je svečano pronio Svetootajstvo kroz crkvu. Najednom - iza zadnjeg stupa - pojavi se čovjek zaogrnut širokim plaštem i saspe mu u ledja nekoliko metaka. Nadbiskup se sruši nauznak. Brzo su ga odnijeli u sakristiju. Čas prije smrti reče: Ubojica je onaj, kome sam jučer udijelio milostinju.

Kad se pročulo, što se zbilo, izvikivalo se po cijeloj Francuskoj :Smrt hulji!

Prijatelju! Koliko smo se puta pokazali takovi? Toliko koliko puta smo počinili teški grijeh. Dok smo griješili, služili smo se očima, koje su Božji poklon, ušima, koje su Božji dar, jezikom, rukama, zdravljem, dobrima, a to su sve njegovi darovi.

Da nas je Bog stvorio slijepima kao tolike slijepce, koji nikada nisu vidjeli sunce, gluho-nijemima kao tolike bijednike, koji nikada nisu čuli zvuk ni izrekli riječ; da nas je lišio uporabe razuma; da nas je prikovao uz krevet kao tolike nesretnike, možda ga nikada ne bismo bili uvrijedili. Nu budući da nas je nadario svim ovim dobrima, mi ga vrijedjamo upotrebljavajući protiv njega njegova najveća dobročinstva.

Još nešto! Mi vrijedjamo Boga u njegovu prisustvu.

Onaj koji kleveće, proklinje, izdaje - čini to iz

daleka i i kriomice. Dopov i besramnik pazi, da ga tko ne vidi. A mi grijesimo pred Božjim očima, u njegovu prisustvu. Znademo, da je posvudašnji, da zna i vidi sve naše misli i želje. Pa ipak....

Pripovijeda se, da je neki kralj saznao za zavjeru, koju mu je spremao vlastiti sin. Jednoga dana pozove ga i povede u jednu gustu šumu. Tu mu pruži zatrovani nož i reče:

Slušaj, nesretniče! Znam, da mi kuješ zavjeru. Poslije ubistva bit ćeš otkriven i kažnjen, a cijela obitelj osramoćena. Tu nas medjutim nitko ne vidi. Nitko neće otkriti tvoj zločin. Evo ti nož, ubij me i zakopaj u ovoj šumi! Ostat ćeš slobodan i spasiti ugled obitelji.

Na te riječi i prizor sin je ostao smeten i potresen. Bacio se na koljena pred ocem i stao vikati: Ne, ne! Neću to učiniti nikada! Oče, oprosti!

Kad god nam dodje misao ili želja, da počinimo grijeh, mislimo na prisutnost Božju! Ne ostanimo kod toga, posljimo dalje! Uperimo koplje u srce Božje, ako imamo smjelosti.

Svaki put, kad počinimo teški grijeh, postajemo gori od Židova, koji su Isusa razapeli.

Kad su ti nitkovi zapazili, da su doista ubili Spasitelja, pobjegli su s Kalvarije urličući: Mi nesretnici! Prolili smo pravednu krv! Zaključali su se u svoje kuće i posakrivali od straha.

Mi medjutim gledamo razapetog Spasitelja, okrunjenog trnjem, sa srcem probodenim iz kojeg navire krv... i uza sve to mirno nastavljamo grijesiti.

Medju žalosnim povijesnim dogadjajima nalazimo i ovaj.

Umro je bio kralj Cinema, a da nije odredio, koji će ga sin naslijediti na prijestolju. Tri se sina sastadoše na vijećanje. U svojoj barbarskoj okrutnosti odluče, da očev leš usprave i posade uza zid. Kralj će postati onaj, koji strijelicom pogodi točno u očevo srce.

Jedan za drugim nategnu lukove. Poletiše strijele. Rastrgaše očeve grudi, ali u srce nije pogodio ni jedan. Htjeli su ponoviti pokus, ali najednom osjete takav užas, da su ispustili iz ruku lukove i zastidjeni pobjegli.

Hoćemo li biti okrutniji od ovih barbara? Hoćemo li ponoviti nepravde na Boga, koji nas je stvorio, otkupio i učinio baštinicima raja?

TREĆA TOČKA: Grijeh je najveće zlo i zbog svojih posljedica

Grješnik mrzi svoju dušu kaže Duh Sveti. Ne samo to, On je ubija, lišava je svih dobara, predaje je u ropstvo vragu, osudjuje na pakao. Eto prve žalosne posljedice grijeha!

Golema duhovna nesreća! Poslije duhovnih gubitaka slijede vremeniti. Od ovih je prvi gubitak mira.

Jedan je postolar u Basanu u srdžbi bacio komad željeza na dijete i - ubio ga. Od straha sakrije lešinu, noću je odnese u šumu i tamo zakopa.

Dijete su tražili kroz više dana. Stvarale su se najsmjelije predpostavke, ali nitko nije ni pomislio na postolara. Mogao je biti miran i spokojno živjeti.

Nu od toga dana nije više kao nekada pjevao šlagere, nije veselo mahao čekićem, postao je žalostan, zamišljen i strašio se samoga sebe. Jednoga dana proda kuću, zatvori radnju i pobjegne u Ameriku.

Tamo je bio još sigurniji. Mogao je sve zaboraviti i mirno živjeti. Sasvim protivno! Nakon dvije godine vrati se natrag, osobno se prijavi sudu i prizna svoju krivnju. Prije nego je izrekao presudu zapita ga sudac: Zašto ste se vratili i prijavili? Mogli ste ostati u Americi i biti miran.

Gospodine suče! Nisam mogao biti miran. Od onoga dana ne znam više što je mir. Sjena djeteta prikazuje mi se u snu. Neprestano gledam prolivenu krv. Bit ću osudjen, ali će svršiti i ovi nemiri.

Grijeh skraćuje život. Dies peccatorum breviabuntur! Skratit će se dani bezbožnika! Povijest je za ovo puna dokaza.

Kralj je Baltazar priredio raskošni banket. Razdragano je nazdravljao pijući iz posudja opljačkanog u hramu Gospodnjem. Dok je sjedio za stolom, zapazi na zidu jednu crnu ruku. Ona je po njemu ispisivala rečenicu: "Sutra će tvoji dani svršiti i kraljevstvo biti razoreno!"

TTako se uistinu dogodi. Još iste noći provale Kaldejci. Njega doslovno izmrcvare i sve opljačkaju.

Car se Anastazije zabavljao progoneći kršćane, a štiteći heretike. Jedne noći ukaže mu se sveti Sebastijan i reče Anastazije! Bog me šalje, da ti javim, da si još imao živjeti 14 godina, ali su ti zbog opačina oduzete. Drugog dana ubio ga grom. Bilo je to 518. godine.

Grijeh priziva smrt.

Evandjelje govori o nekom pohlepnom i proždrljivom bogatašu. Jedne se večeri vratio kući cvatući od radosti. Obišao je bio svoje posjede i odlazio na počinak govoreći samom sebi: Jedi i pij, dušo moja! Budi vesela i uživaj! Bogatstva je na pretek!

Tog časa začuje glas: Budalo! Noćaš ćeš umrijeti,a sve to, čije će biti?

Postoji priča u kojoj se pripovijeda, da je na ulazu u jednu raskošnu vilu staroga Rima bio postavljen kip, koji

je jednom rukom pružao svakome tko je ulazio zlatnu jabuku. U kipu je medjutim bila postavljena jedna naprava pomoću koje se izbacivala otrovna strijela na onoga tko je za jabukom posegao. Padao je redovito mrtav.

Prava slika kazne, koja često stiže onoga tko griješi.

Grijeh je ujedno uzrok svih ostalih zala u životu: Bolesti, oskudice, rata, potresa, pošasti, nesreća svake vrste. Pokupimo dakle, sve boli, patnje i stradanja u kućama i bolnicama i napišimo iznad njih: "Evo posljedice grijeha!"

Zadjimo na groblja, otvorimo grobove, otkopajmo jame i u njima lubanje i kosture, te napišimo iznad svega: "Evo posljedice grijeha!"

Otputujmo na vrata pakla i napišimo iznad plamenog mora: "Evo posljedice grijeha!"

Kad je tako, navjestimo rat grijehu! Usklikńimo i mi sa svetim Alojzijem Gonzágom, svetim Filipom Nerijem, Dominikom Savijem i s tisuću drugih svetaca: Smrt da, ali grijeh - ne!

Sveti Ivan Krisostom toliko je mrzio grijeh, da je običavao govoriti: "Bojim se samo jednog zla: Grijeha!"

Oteli su mu dobra, otjerali u progonstvo, prijetili mu smrću, ali on je odlučno i uporno ponavljao: Neka idu dobra, ali grijeh neću počiniti! Ići ću u progonstvo, ali neću sagrijeśiti! Poći su i u smrt, ali neću grijeh!

Stecimo i mi ovu duhovnu snagu i služimo se njome u svim iskušenjima. Ako po nesreći padnemo, srušimo se na koljena pred Isusom i skrušeno i plačući recimo:

Uzdišem ko krivac hudi,
Grijeh mi stidom lice rudi,
Drhćuć prosim : Ne osudi!

O Isuse, koga vrijedjaju i žalostė moji grijesi, ja ih prezirem i oplakujem. Neizmjerno milosrdje, smiluj mi se!

T R E Ć E R A Z M A T R A N J E

S m r t

U povijesti Orijenta se čita, da je perzijski kralj Kserkso sabrao golemu vojsku od preko milijun ljudi s odlukom, da navali na Grčku i tako osveti poraz svoga oca.

Da razgleda razvrstane jedinice, uspeo se na jedan brežuljak. Motrio ih je razdragano. Najednom mu se neka crna misao porodi u mozgu, a odmah zatim lice zalije suzama. Časnici ga zapitaše, što mu je. Plačem - odgovori - pri pomisli, da će za nekoliko dana od ove veličajne smotre snage i mladosti ostati na životu svega nekolicina. Proći će smrt i napraviti pokolj.

Smrt! Strašna riječ! Jezovita misao! Tko će joj izbjeći? Ako je to naša neizbježna sudbina, zadržimo se malo nad ovom tjeskobnom činjenicom i razmišljajmo:

1.- Sigurno je, da ćemo umrijeti. Neizvjesno je: Kada, gdje, kako?

2.- Smrt je strašna za svakoga, a pogotovo za onoga tko nije pripravan umrijeti.

3.- Misao na smrt je tjeskobna, ali korisna i spasonosna za svakoga.

PRVA TOČKA: Smrt je sigurna

Statutum est... Odredjeno je od svemogućeg Boga, da svi moramo umrijeti. Umiru kraljevi, knezovi, carevi. Umiru pape, biskupi, kardinali. Umiru velikaši, bogataši, mogućnici ove zemlje. Umiru siromasi, bijednici, proleteri. Gdje su oni, koji su živjeli pred sto, pred tisuću godina?

Sve nam govori o smrti. To čini sunce, koje se jutrom radja, a na večer zapada iza brogova, godišnje dobi, koje se žurno smjenjuju, rijeke koje se žure svojim ušćima, cvijeće jutrom svježe i zeleno, a na večer posve sasušeno, zvona, koja nam od vremena do vremena oglašuju nečije preseljenje u vječnost, groblja, koja se obvaraju da primu nova tjelesa - sve nam to govori o smrti.

U smrt svi vjerujemo. Nitko ne sumnja, nitko ne niječe, svi su uvjereni. Ona kosi mlade i stare, bogate i siromašne. Ne obazire se na gospodstvo, na zdravlje, na učenost. Kao kosa na livadi! Bezobzirno!

Kada? U dvadesetoj, tridesetoj, pedesetoj? Za mjesec dana za jednu sedmicu? Možda danas? Ne znam. To je tajna. Isus Krist je rekao: U čas, kad se ne nadate... Tanquam fur... Kao lopov! To znači: Bez obavijesti! Bog nam je svojom neopoživom odlukom sakrio dan i sat, da bismo bili uvijek pripravni.

Gdje? U vlastitoj kući, na svom krevetu, okružen rodbinom i prijateljima? Možda negdje na cesti, u polju, daleko od svih? U kakvom sudaru, nesreći? Možda u nenadanom padu, usljed nepredvidjenog udarca? Ne znam. Tajna je!

Kako? Nakon duge bolesti, poslije toliko vremena, koje mi je dano za pripravu? U prisustvu svećenika, koji će me tješiti i sokoliti? Nakon primljenih svetih sakramenata? Možda sa grijehom u duši? Možda čak u času, dok griješim? Tajna, nerješiva tajna!

Godine 1908. g. Imbriani, poslanik u parlamentu, u času, dok je držao svoj veličanstveni govor - srušio se i umro!

Na Božić 1911. monsinjor Pulciano, nadbiskup Genove, zaputio se u katedralu, da služi pontifikal. Najenom neočekivano problijedi, sruši se na zemlju i umrije!

U ljetu 1914. ministar Teobald Calissano prisustvovao je ručku, koji je bio priredjen njemu u čast. U času, kad je bilo najbučnije, kad su se nizale zdravice, a svi klicali: "Živio ministar! On je naslonio glavu na stol i više je nije digao, Bio je mrtav!

DRUGA TOČKA: Smrt je strašna za sve, a pogotove za one, koji nisu na nju pripravni

Muhamed II osudio je na smrt svoja dva sina, jer su protiv njegove izričite zabrane otišli loviti u carsko lovište.

Digao se narod i zahtijevao, da barem jednoga poštedi. Tko će u protivnom zasjesti na prijestolje?

Kralj pripravi u jednoj dvorani stol, za kojim se imala rješiti sudbina dvaju osudjenika. Bili su pozvani, da pred ministrima i velikašima bace kocke. Ušli su u salu. Najednom su problijedili, stali se tresti i pali na pod onesviješteni. Misao na smrt ih je slomila i onesvijestila.

Misao na smrt, prijatelji, strašna je za svakoga, ali posebno za onoga tko na nju ne misli te se na nju ne sprema.

Na smrtnom ćemo času zorno gledati, kako nas sve ostavlja, sve bježi i nestaje: Bogatstvo, naslade, rodbina, prijatelji. Ostat će samo grižnja savjesti, koja će nam u živim bojama predstaviti sve zlo, što smo ga činili, sve grijehe učinjene u tajnosti. Tome će se pridružiti djavolski nasrtaji, koji će se truditi, da nas bace u očaj.

Vidjet ćemo uvrijedjenog Isusa. Čut ćemo pravednog suca. Tada će nam se spontano oteti uzdah: "Ergo erravimus..." Dakle, smo ipak zastranili! Prevarili smo se!

Neki glasoviti misionar bio je pozvan jednom bolesniku, koji je umirao. Ovaj nenadano briznu u prodoran plač. Zapitan, zašto plače, odgovori: Plačem, jer se, evo, nalazim sam pred Raspetim, koga sam uvijek psovao i pred njegovim svećenikom, koga sam mrzio i klevetao...

Jest! Naći ćemo se posve sami u ovom potresnom trenu pred Bogom. Svi će nas zapustiti. Tada ćemo shvatiti, da upravo o ovom času ovisi naša vječna sudbina. Momentum a quo pendet aeternitas! Čas o kome osvisi vječnost!

A tada? Za nepopravljive to će biti momenat očaja. Sveci kažu: Qualis vita mors ita! Hrvatski: kakav život, takva smrt!

Pripovijeda se, da je jedan mladić, koji je ogrezнuo u nečistoći, umirao psujući svećenika, koji ga je poticao na kajanje i trgajući zubima plahte...

Pripovijeda se, da je neka djevojka, lijepa i bogata teško oboljela. Bila se predala dangubi i grijesima. Na času smrti je vikala: Nije moguće, da ja mlada, lijepa i bogata moram umrijeti! Ako već moram, dodji ti, djavole, i odnesi moju dušu!....

Nesretni Ivan Kalvin, otac protestantizma u Švicarskoj, uvidio je na času smrti svoje zablude. Uporno je zahtijevao svećenika, ali mu ga njegovi prijatelji nisu htjeli pozvati. Umro je rigajući psovke i proklinjanja.

Teodor Beza, Kalvinov nasljednik, rekao je svetom Franji Saleškom, koji ga je došao nagovarati, da se obrati barem na smrti. Ne, ne! Ne mogu! Prijeći me moja razuzdanost! Umro je bez pokajanja.

Ne može se opsjeniti Gospodina. Ne smijemo se šaliti s Bogom....

Neki engleski plemić želio je svakako sretno umrijeti, ali nije htio prestati grješno živjeti. Radi toga je uza se držao dva svećenika. Jednoga u gradu, drugoga na imanju. Računao je: Gdje god se nadjem na smrtnom času, priskočit će jedan od njih i podijeliti mi odrješenje. To je značilo šaliti se s Bogom. Jednoga dana poplaše mu se konji na polovici puta izmedju grada i zaselka, izvrnu ga u jarak i ostave na mjestu mrtva...

TREĆA TOČKA: Misao na smrt je korisna i spasonosna

Mors, bonum est consilium tuum... O smrti, dobre su tvoje opomene!

Poznata je povijest obraćenja svete Margarete Kortonske. Pobjegla je od kuće s petnaest godina, predala se užitcima svijeta i - ispunivši cio grad svojim sablažnjivim životom - poče zajedno živjeti s jednim od svojih mnogobrojnih ljubavnika. Ovaj jednoga dana ode u lov i ne vrati se. Tri dana nakon toga pronadje ga pomoću njgova psa u jednoj šumici. Bio je umoren i granjem zatrpan. Već je zaudarao.

U prvi mah htjede se nadviti nad njega i obasuti ga poljupcima, ali - kad je ugledala one izvrnute oči i iznakaženo lice naglo se povuče i pobježe izbezumljeno vičući: Gle, kakav je onaj, zbog kojega sam ja dušu pregorila!

Povukla se u jedan franjevački samostan i provodila vrlo uzoran život. Od velike grješnice postala je velika svetica.

Eto, koliko joj je koristio prizor smrti!

Sveti Franjo Borgia, španjolski vojvoda, služio je na kraljevskom dvoru. Kao takav morao je držati počasnu stražu uz odar kraljice Izabele. Pogled na iznakaženo lice one koja je bila opjevana kao najplemenitija, najotmjenija i najljepša medju kraljicama tako ga je porazio, da je odlučio napustiti svijet i posvetiti se djelima milosrdja. Ostavši udovac, obuče odijelo Isusovaca, postane svećenik i veliki svetac. Dobre su i spasonosne opomene smrti.

Podjimo i mi na jedan grob, rasturimo kosti, promatrajmo crve, trulost, ogavno rasulo i mislimo, da ćemo i mi brzo, možda vrlo brzo, biti to isto!

Kad bi na primjer sada ušla smrt u našu kuću, projurila sobama, nagnula se nad naš krevet i - zamahnuvši kosom - rekla: "Moj si!" - da li bih bio pripravan za vječnost?

Ispitajmo se, pa se pomolimo:

O veliki, svemožni i milosrdni Bože, koji si nas osudio na smrt, a sakrio nam njezin dan i sat, smiluj nam se! Izbavi nas od nagle i nepripravne smrti i daj nam milost, da se možemo obratiti i pripraviti, pa tebi hvale vječno pjevati u zajednici sa tvojim svetima u raju.

ČETVRTO RAZMATRANJE

Posebni sud

.... Statutum est hominibus semel mori et post hoc judicium.... Odredjeno je, da ljudi jednom umru, a poslije toga je sud.

Na pitanje: "Što dolazi na kraju života?" katekizam odgovara: "Na kraju života dolaze bolesti, smrt i posebni sud." Katekizam tumači nauku Crkve, a on je Božji nauk. Isus je ovu istinu potvrdio pričom o bogatašu i siromahu Lazaru.

Bio je bogataš, koji se svaki dan bogato hranio. Neki siromah Lazar dolazio je svaki dan na njegova vrata i molio mrvice, koje su padale sa stola, da se nahrani. Ali ni to nije mogao dobiti.

Umrije bogataš i ode u pakao. Umrije Lazar i preseli se u krilo Abrahamovo. Iz pakla svrne pogled i vidi Lazara u nebu, te stane očajnički dozvati: "O sveti oče Abrahame, pošalji Lazara, da mi kapljom vode osvježi sagorjele usne od ovog nepodnosivog ognja!" Odgovor je bio: "Previše tražiš! Nema dodira među nama! Ti si uživao u onom životu, a Lazar je trpio. Pravo je, da zamjenite sudbinu!"

Ova nam priča stavlja pred oči posebni sud, koji će se održati odmah iza naše smrti. Razmišljat ćemo troje:

1.- Sud je neizbježan.

2.- Sud će biti strog i posve pravedan.

3.- Presuda je neopoziva.

PRVA TOČKA: Sigurno je, da Bog sudi svakoga od nas odmah poslije smrti

1839. umro je u sjemeništu u Torinu klerik Alojzije Komollo. Bio je drug i intimni prijatelj svetog Ivana Boska. Prije smrti obećao je don Bosku, da će mu doći javiti, da li je spašen, ako mu to Bog po smrti dopusti.

U noći od 3-4. travnja, dan poslije ukopa, don Bosko i neki od pitomaca, koji su znali za obećanje, nisu mogli od uzbudjenja i iščekivanja zaspati.

Oko pola noći začuo se neki šum kao da konji vuku kola po pločniku. Buka je sve više rasla i postala slična vlaku u vožnji. Dolazila je sve bliže i kad se činilo, da je pred vratima, ona se sama otvoriše. Pojavio se žuti plamićak poput zapaljenog sumpora, koji se približavao don Boskovu krevetu. Tada je svijetlo postalo veće, a štropot je prestao. U tišini se začuo jasan i razgovjetan Komolov glas;

Bosko, Bosko, Bosko! Ja sam Komolo. Dolazim ti reći, da sam spašen.

Cijela se spavaonica rasvijetlila. Štropot je postao još veći nego prije. Kad je svijetlo nestalo kroz vrata, sve se smirilo.

Prestrašeni pitomci poskakali su iz kreveta i stali se tiskati oko don Boska. On ih je mirio, a zatim ih pozvao, da prisustvuju svetoj Misi za pokojnika.

Svjedoci ovoga dogadjaja bili su svi pitomci, koji su spavali u ovoj spavaonici, zatim poglavari i ostali, koje je probudio urnebes. Svi su oni dostojni povjerenja. Dogadjaj je opisao u životu Alojzija Komola sam don Bosko. Iznešen je kasnije u životopisu sveca, koji je zadobio crkveno odobrenje.

Kako je potrebno biti sudjen prije nego se može reći da si spašen, dovoljno je ovo, da nam približi istinu o posebnom sudu.

DRUGA TOČKA: Posebni sud će biti vrlo strog.

Čita se u knjizi Sofonije, da će Isus Krist proći Jeruzalemom sa "svjetiljkom u ruci". To znači, da će u dušama pravednika tražiti najmanje krivnje. Ispitat će i najsvetije duše sa svom strogošću, otkrit će njihove najtajnije grijehe, prodrijet će u sve njihove tajne namjere i sve na svijetlo dana iznijeti. Tada će sve odvagnuti po svojoj strogoj pravdi: djela, misli i najnedužnije riječi.

To potvrdjuje ovaj dogadjaj.

Dva pobožna redovnika zadadu jedan drugom riječ, da će onaj koji prvi umre doći obavijestiti drugoga, kako je prošao na sudu Božjem.

Jedan od njih umrije. Dok je drugi za nj molio, pokaže mu se ovaj sav ovijen ognjenim plamenovima i zaviče: Nitko ne bi vjerovao.... nitko ne bi vjerovao..... nitko ne bi vjerovao, koliko je pravedan i strog Gospodin u svojoj presudi i kako najstrože kažnjava i najmanji grijeh!

Doista je tako! Čim duša izidje iz tijela, susrest će se, na onom istom mjestu, s Bogom licem u lice. Tu će se započeti i završiti sudjenje. Pred nama će biti Isus-Krist, sa

strane naš andjeo čuvar i naša djela. Podno nogu ispružit će se djavao. Tu u prisutnosti tijela, koje je bilo sudionik dobra i zla, dok rodbina bude uzdisala i šaptala molitve, Gospodin će pozvati dušu da dade račun za sve dobro i zlo, što je u životu počinila. "Daj račun, kako si upravljao...!"

- Tko si? - zapitat će strogi sudac.

- Kršćanin - odgovorit će svaki od nas tresući se.

- Da vidimo, prate li te kršćanske kreposti!

Tada će nas podsjetiti na obećanja, koja smo dali na sv. Krstu, u kojima smo se odrekli svijeta, tijela i djavla; na primljene milosti; na svete sakramente, propovijedi, pouke, opomene ispovjednika, upozorenje roditelja i starješina; na dobre savjete, na Božja nadahnuća i nastaviti:

- Prezreo si tolike darove, tolike milosti... Za golemo si zlo odgovoran!

- Čim si saznao za me, već si me počeo vrijedjati lažima, neposlušnošću, prezirom, zanemarivanjem svojih dužnosti.

Tada ćemo gledati kao u zrcalu sve svoje grijehe i nesavršenosti. Zaredat će nam pred očima psovke, oskvrnjivanje blagdana, kršenje posta i nemrsa, svetogrdne ispovijedi i prič--esti, nepristojni razgovori, sramotni čini, sablazni, koje smo dali drugima... Ništa nećemo moći sakriti. Sve će biti razotkriveno pred Božjim očima. Njemu je poznata svaka misao i svaka tajna srca. Tada će još strože nastaviti:

- Kako si rastao u godinama tako si morao napredovati i u krepósti. Kod tebe je bilo protivno. S godinama je rasla tvoja zloća. Koju Božju i crkvenu zapovijed nisi prekršio? Savjet odbio? Još gore! Koliko si zlih primjera i sablazni dao drugima....!

- Pogledaj, kolike duše žive u grijehu. Ti si ih tim putem upravio svojim nepristojnim razgovorima, nametanjem svojih opakih misli. Pogledaj, kolike su već u paklu, kojima je tvoj grijeh bio povod zastranjenju. Ti si mi ih oteo! Izdao si moju krv! Iz tvojih ruku tražim njihove duše!

Sud je Božji neumoljiv. Poslušajte jedan dogadjaj!

Sveti Ivan Klimak pripovijeda, da je neki redovnik po imenu Stjepan doživio neku vrst suda već prije smrti. Nakon što je sveto proveo devedeset godina života, umirao je na svojoj rogožini. Najednom je raskolačio oči i stao bojažljivo gledati sad na jednu sad na drugu stranu ležaja. Postao je vrlo uznemiren. Zatim se stao ponašati kao da nekome odgovara na neka pitanja. Konačno je stao zapomagati:

- Kakav propust! Kakav grijeh! Jest, priznajem, ali ja sam ga okajao pokorom i postom kroz četrdeset godina.

- A onaj drugi? Jest, i njega sam počinio, ali sam ga nastojao popraviti dobrim primjerom.

- A što je s onim? Sjećaš li se? Jest, sjećam se

dobro, ali sam se tako skrušeno kajao i imao pouzdanje u Božje milosrdje.

U nastavku ovog tajanstvenog dijaloga izmučen, satrven i plačući ispustio je dušu.

Tko ne bi, čitatelji o ovome razmišljao? Pričajući ovu zgodu sv. Ivan Klimak znao bi govoriti: Jao meni! Jao meni! Ako su ljudi, koji su ostarili u samoći, pokori i postu podvrgnuti tako strogom ispitivanju, što moram očekivati ja - siromašni grješnik? Što moramo očekivati mi, svaki od nas?

TREĆA TOČKA: Posebni je sud nesmiljen. Nakon njegove presude nema priziva

Ako na tom sudu budemo pronadjeni savršeni, odlazimo ravno u nebo. Ako budemo potrebni čišćenja, sići ćemo u čistilište. Ako na svoju nesreću budemo uglavljeni kao prokletnici koji su zaslužili pakao, munjevito ćemo se u nj survati, odakle više nikada nećemo izići.

Ispričavanja i protesti neće vrijediti. Neće postojati nada, preporuke, zaklinjanja. Bog će odgovarati ovako: Kasno je! Odviše kasno! Imao si knjige, propovijedi, pouke. Opominjao sam te prekoravanjem savjesti, savjetima poglavara, ispovjednika. Ništa nije pomoglo. Šad je ovako!

Djavao će sa svoje strane ponavljati: Jest, jest! Ja sam svjedok. Gušio sam ti u srcu svaki strah, svaki prigovor savjesti, svaku odluku. Trajno si mi služio. Moj si, ja sam te stekao!

Izgubljena duša još će se jednom utečí Božjem milosrdju. Nu milosrdje više ne postoji. Pogotovo za onoga tko ga je cijeli život zlorabio. Zazivat će svece, andjele, presvetu Majku. Utaman! I ona će morati odgovoriti:

Nisi me smatrala majkom u životu, ne mogu te sada imati za kćer. Gubi se od mene! Ne poznam te...

Videći da za nju nema nigdje mjesta, obratit će se napokon paklu, koji će biti pred njom rastvoren...

Tada će Isus izreći presudu:

Odlazi od mene, nevjerni i zli slugo! Moj te je nebeski otac prokleo. Proklinjem te i ja. Odlazi u vječni oganj, gdje ćeš plakati i urlikati sa osudjenima i demonima. Discede a me, maledicte, in ignem aeternum! odlazi od mene, prokletniče, u oganj vječni!

Biti proklet od Boga? Kakva strašna tragedija! Od Boga, koji nas je za se stvorio, koji nas je otkupio, zasuo svim dobročinstvima... Od sada ga više neće biti moguće ljubiti. Nije ga moguće gledati i uživati. Kakova sudbina....!

Presuda je izrečena. Ona se neće izmijeniti nikada. Riječ je Božja neopoziva.

Takova će duša vidjeti, kako se Bog od nje zauvijek udaljuje. Zapazit će otsjev raja, koji je za nju zauvijek izgubljen. Ispustit će očajnički krik posljednjeg pozdrava ocu,majci, braći.... Ne, neće ni to! Ako što reče, bit će ovo: Prestajem biti Božje dijete, a time i sin i brat vaš. Odlazim, da budem zauvijek vražji rob u paklu.

Tada vrag postaje gospodar ove duše. Ovit će je ognjem kao ogrtačem, rastvoriti vatrene dubine i survati se s njome u ponore očaja i patnje. Pakao će se zatvoriti, a nad njim će biti ispisana riječ: VJEČNOST!

Dogadjaj, koji namjeravam ispričati, dokaz je ove potresne istine o posebnom sudu. On će vas ujedno napuniti užasom. Možda će se na tim potresti nekakvo kameno srce, razbuditi neka uspavana savjest i povratiti Isusu neka zalutala ovca.Isus neće našu osudu i propast nego spas!

Sveti Bruno pripovijeda, da je za vrijeme njegovih studija u Parizu umro veliki učenjak Rajmund Diocré, profesor sveučilišta. Kad se vijest pročula, cijeli je grad bio ožalošćen, te je mnoštvo nagrnulo svečanom sprovodu. Po običaju mrtvac je bio odjeven u svečano doktorsko odijelo i ležao na otvorenom odru. Čim je obred započeo, pokojnik se naglo i iznenada podigne i sjedne u nosila. Zatim jasno i glasno reče:

"Justo Dei judicio accusatus sum!" - Optužen sam na pravednom Božjem sudu!

Lako je zamisliti zaprepaštenje prisutnih. Prekine se obred, a mnoštvo se stane gurati prema nosilima u koja je mrtvac opet pao - posve bez života.

Kad se sve stišalo, nastaviše funkciju. Najednom se mrtvac opet podigne, sjedne i glasnije nego prije reče:

"Justo Dei judicio accusatus et judicatus sum!" - Optužen sam na pravednom Božjem sudu i sudjen! Zatim se ponovno sruši na nosila.

Zaprepaštenje je postalo još veće. Sletili se liječnici da pregledaju lješinu. Svi su se složili, da je pokojnik doista mrtav.

Sprovod se nastavio, ali se leš podigne i treći put i zaviče strašnim glasom:

"Justo Dei judicio accusatus, judicatus et condemnatus sum!" - Optužen sam, na pravednom Božjem sudu, sudjen i - osudjen! Zatim se nepomičan sruši i iskrivi mu se lice.

Nije više bilo sumnje, da je Bog ovim čudom htio pokazati, kako je ova duša izgubljena. Odustanu od pogreba, ugase svijeće, a leš ovog nesretnika iznesu iz crkve i zakopaju na otvorenom polju.

Strašni je događaj polučio odmah dobre posljedice. Medju velikim ličnostima, koje su bile prisutne, nalazio se i Bruno, jedan od glasovitih učenjaka toga vremena. Impresioniran čudom, stvorio je odluku, da ostavi svijet. Povukao se u samoću u blizini Grenobla. Tu je boravio s nekoliko drugova. Osnovao je red Kartuzijanaca i postao svetac. (1082).

Ne recite, čitatelji, da su ovo vrlo stari događaji. I stvaranje svijeta i otkriće Amerike i Rimski imperij - sve su to stare stvari, pa ipak nitko u njih ne sumnja. Očigledne su. Sud je Božji još očigledniji, jer ga je zasvjedočio mnogim dokazima i čestim čudesima.

Ovo znači smutnju za velike, učene, za ljubitelje ovoga svijeta, za sve one, koji bi poradi straha htjeli zanijekati i Boga i njegovu pravdu. Mi naprotiv zahvaljujemo Gospodinu za milost vjere i dok još imamo vremena, molimo, da nam bude milosrdan u onaj strašni dan!

Višnji suče, pravdo stroga,
Sagriješenja prosti mnoga
Prije dana osvetnoga!

P E T O R A Z M A T R A N J E.

Opći Sud

Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Domini Nostri Jesu Christi.... Svi se moramo pojaviti pred sudištem Gospodina Našega Isusa Krista.

Misao na sud vrlo je spasonosna. Glasovito obraćenje bugarskog kralja Borisa, koje se dogodilo 865. zbilo se - kako pripovijeda povijest - upravo na pomisao o Božjem sudu.

Pripovijeda se, da je ovaj kralj - ljubitelj okrutnih prizora - pozvao na svoj dvor redovnika Metodija, glasovitog slikara. Pokažao mu je zid u jednoj prostranoj kraljevskoj dvorani i naložio, da na njemu naslika prizor, koji će biti ukras dvorane i ujedno ulijevati užas gledaocima. Svetac odluči iskoristiti kraljeve sklonosti. Ništa mu nije izgledalo strašnije od prizora konačnog suda, kojega opisuje Evandjelje. Njegov kist, vodjen vjerom, naslika na jednoj slici punoj živosti i pokreta jezovit prizor, koji prožme užasom srce ovoga barbara.

Na najvišem mjestu sjedio je na tronu, koji je odsjevao slavom Isus Krist, okružen neizbrojnim mnoštvom nebeskih duhova, s izgledom strahovitog i rasrdjenog suca. S desne strane stajali su u neizbrojnim redovima izabrani, koji su blještili od slave i sjaja. S lijeve strane su bili odbačeni, ružni i izobličeni, očajni i smrvljeni, pod težinom nebeske osvete. Sasvim dolje duboki bezdan ispunjen ognjem i plamenom, u kojemu su monstruozni demoni bez milosrdja trgali jedan drugoga. Živost figura i snaga izraza činila je ovaj prizor doista jezovitim.

Boris, prožet stravom, zapitao je za značenje slike. Metod mu protumači: To je posljednji sud, na kojemu svi ljudi, dobri i zli, primaju nagradu za svoja djela.

Nije li to možda samo plod tvoje mašte?

Ne, veličanstvo! To je sigurni, stvarni dogadjaj, koji će se zbiti na konou svijeta.

Tko je taj sudac, koji sjedi na tako uzvišenom prijestolju?

Isus Krist, Sin Božji, koji je postao čovjek, da nas spasi. Kakvo je to neizbrojno mnoštvo pred njim?

- Sav ljudski rod!
- Tko su te osobe smještene s desne, pune slave i sreće?
- Pravednici, koji su vršili Božji zakon.
- A ovi s lijeva, puni očaja?
- Bezbožnici, koji su prezirali Božji zakon.
- Taj ponor pun ognja?
- Pakao, mjesto vječnih muka.
- Ti kažeš, da će se svi ljudi naći pred tim sucem. Dakle, i ti i ja?
- Da, sigurno, neizbježno!
- Gdje ću ja biti? Na desnoj ili na lijevoj strani?
- O vama ovisi, veličanstvo! Ako jednog dana želite biti na desnoj strani, potrebno je samo vršiti zakon onoga, koji će vas suditi.

Duboko potresen onim, što je vidio i čuo, kralj Boris pogodjen milošću, dade se poučiti o temeljima kršćanske vjere, primi sveti krst iz ruke samog svetog Metoda i cijeli bugarski narod učini to isto.

Kad je, dakle, misao na konačni sud tako spasonosna, nemojmo odbiti, da malo razmišljamo o tom? Razdjelit ćemo to ovako:

1.- Razlozi zbog kojih će se održati opći sud.
2.- Dogadjaji, koji će predhoditi i oni koji će ga pratiti.
3.- Kakva će biti kažna prokletnika u tom času i o konačnoj presudi.

PRVA TOČKA: Nužno je, da se održi konačni sud

Zašto? Zato da se pokaže Božja Providnost i Božja pravda, o kojoj su ljudi tako zlo mislili na ovom svijetu. Zatim, da svi saznamo, zašto su dobri spašeni, a prokleti osudjeni.

Mi na ovom svijetu sudimo onako kako nam izgleda, da je pravo. Tamo će se otkriti prava stvarnost, čista pravda. Tada ćemo vidjeti, kako su često bili pogrešni naši sudovi.

Dok motrimo, kako su na ovom svijetu dobri prezirani i proganjani, a zli obožavani, mi znamo zlo suditi o Božjoj providnosti i ružiti je. Tamo ćemo vidjeti i razumjeti, zašto je tako bilo.

Zbunjuje nas, kad vidimo, kako na ovom svijetu mnogi raskošno žive, a drugi životare. U redu! Tamo ćemo saznati zbog čega i ova razlika, pa ćemo biti smireni.

Tijelo je sudionik duše u dobru i u zlu. Potrebno je, da i ono bude sudjeno i primi nagradu i kaznu za ono što je činilo. To je drugi razlog zbog čega je nužan konačni sud. Na posebnom sudu samo je duša sudjena i prima, što zaslužuje, dok tijelo - često puta najvećih zločinaca - polažu u mauzoleje. Na konačnom sudu bit će izvršena pravda. Tjelesa onih, koji su činili dobro bit će nagradjena zajedno s dušom. Jednako će tjelesa zlih biti kažnjena. Točno po zasluzi.

Treći razlog, zbog kojega je konačni sud potreban jest ovaj: Učinci nekih djela traju godine i godine, možda čak do konca svijeta. Ove posljedice moraju biti nagradjene svojom nagradom i kažnjene kaznom. Tada će biti nagradjeni dobri primjeri i kažnjene sablazni.

Konačno opći sud mora se održati stoga, da Isus Krist bude priznat javno, pred licem sviju naroda, kao Bog, Spasitelj i Sudac.

Koliki to u ovom životu nisu htjeli učiniti! Morat će ga priznati barem u ovom strahovitom trenutku i uvjeriti se, da ih je njihov prezir, ruganje i smijeh doveo do osude i vječnog prokletstva.

DRUGA TOČKA: Dogadjaji, koji će pratiti opći sud

Kada, gdje i kako će se održati opći sud? Tri kratka odgovora daje Evandjelje.

1.- Na koncu svijeta

2.- U dolini Jozafat

3.- U času, u tren oka

O golemog li čuda Božje svemogućnosti!

Kad odmaknu godine, kad se odbroje od Boga odredjena stoljeća, kad se ispuni sve, što su rekli proroci i Pisma, doći će dan, u koji će sunce pomrčati, mjesec potamniti, zvijezde padati, a cijeli svemir se poljuljati...

Cijelim će svijetom zavladati potištenost i strava. Zemlja će se potresti, provalit će vulkani, more će se preliti preko svojih obala, rijeke će izići iz svojih korita i valjajući bjesomučne bujice, razliti se po naseljima.... Uskovitlat će se vjetrovi, navaliti orkani, a ljudi će lutati izbezumljeni od straha nad onim, što se zbiva i zbog zala, koja će nastupiti. Konačno, kako kaže sv. Petar, oganj će pasti s neba, koji će zatrti i iskorijeniti sve biljke, životinje i ljude i sve pretvoriti u prah i pepeo.

Nakon potpunog uništenja svega na zemlji Bog će poslati svoje andjele, koji će se oglasiti glasom trublje i zaoriti na sva četri vjetra: "Ustanite, o mrtvi! Izadjite na sud!"

Iza ovog potresnog poziva grobovi će se otvoriti, grobnice trulost ukazati, a onda .... u času - u tren oka - sva će tjelesa uskrsnuti! Ali - s kakvom razlikom! Tjelesa dobrih bit će neraspadljiva, besmrtna, lijepa, sjajna, slična proslavljenom Isusovom tijelu. Tjelesa zlih strašna, iznakažena, smrdljiva mnogo više nego su bila, kad su ih nosili na ukop.

Istog časa izići će duše iz raja, čistilišta i pakla te će se svaka sjediniti sa svojim tijelom. Jedan snažan i čudesan vjetar gonit će ih brzinom munje u dolinu Jozafat, koja će raširiti svoje strane. Tu će se izvršiti veliko razdvajanje. Svi dobri na desno, svi opaki na lijevo.

Kako bolno razdvajanje! Kraljevi jednog te istog prijestolja - jedni na desno, drugi na lijevo. Sinovi jednog te istog oca - jedni na desno, drugi na lijevo. Dvoje zaručnika, koji su se nježno voljeli - jedan na desno, drugi na lijevo. Članovi jedne te iste obitelji - jedni na desno, drugi na lijevo. Prijatelji, drugovi, rodbina - jedni na desno, drugi na lijevo.

Pravednici će zajedno s patrijarhama, prorocima, apostolima i svim svetima klicati od neiskazane radosti. Odbačeni udruženi s idolopoklonicima, bezvjercima, hereticima i zločincima gurat će se i proklinjati poradi nesnošljiva smrada, koji će izlaziti iz njihovih tjelesa.

S jedne strane pjesma radost,klicanje. S druge zapomaganje, bijes. očaj....

Na kojoj ćemo se strani mi naći? To nitko ne zna i ja takodjer ne bih znao reći. Jedna je stvar ipak sigurna. Mi ćemo biti na onoj strani, koju izaberemo sada svojim djelovanjem.

Jednom su se zaratila dva kralja. Ishod bitke bio je neizvjestan. Zapitali su jednog neutralnog princa, što misli tko će pobijediti. Odgovorio je: Onaj kome ja posudim svoju sablju!

Tako je, čitatelji! U onaj dan mi ćemo biti na onoj strani, na koju stavimo svoju sablju tj. svoju volju. Ako je stavimo u službu spasa - na desno, bit ćemo spašeni! Ako na lijevu - u službu propasti, bit ćemo izgubljeni!

TREĆA TOČKA: Kakva će biti ovaj čas kazna odbačenih? Kakova konačna presuda?

Kad tjelesa uskrsnu i prispiju u prostranu dolinu, kad andjeli svrstaju dvije neizmjerne povorke dobrih i zlih, tada će se rastvoriti nebo i sići vječni Sudac. Prije njega ukazat će se križ, a na pojavu križa proplakat će sva plemena na zemlji. Dobri će plakati od ganuća, jer će u njemu, sjajnijem od sunca, vidjeti svoj spas. Plakat će zli, jer će u križu vidjeti svoju osudu.

Tada će Isus Krist sjesti na svoje prijestolje s velikim dostojanstvom. Zaokružit će pogledom, iz kojega će se prosipati tako prodoran sjaj i svijetlost, da će razotkriti najdublje tajne svake savjesti. Kolika će se mišljenja promijeniti toga treba! Prestat će vrijeme tajna. Sve će bljesnuti u pravom svijetlu i istini.

Jao bezbožniku u taj čas, - kliče prorok! Rastopit će se kao snijeg na suncu. Zaklinjat će bregove, da padnu, da ga prekriju i oslobode od pogleda Vječnog Suca. Ali bregovi se neće ganuti. Zazivat će zemlju, da se otvori i da ga proguta. Zemlja se neće odazvati njegovim pozivima.

Tada će biti potrebno obaviti ispovijed. Ne više lažnu nego istinitu. Ne tajnu nego javnu - u prisustvu oca, majke, rodjaka, prijatelja, starješina, koji su te mnogo cijenili. Kakova ispovijed! Kakova smetenost puna stida!

Ne zavaravajmo se, da će zbog opće smetenosti stid biti manji! Sramotu će osjećati svaki posebno kao da smo sami pred čitavim svijetom.

Smetenost će postati još veća, kad nam Isus predbaci nezahvalnost prema njegovoj osobi i presvetoj Krvi i upornost u odbacivanju njegove milosti.

Mi danas ne shvaćamo, što znači činjenica, da je On za nas umro. Ne razumijemo vrijednost dobročinstava, koja od njega primamo ni milosti, kojima nas obasiplje. Ali, kad njegov pogled padne na nas, sve ćemo razumjeti. Stid, što smo prema njemu bili tako nezahvalni bit će kadar, da nas posve poništi.

Glasoviti pater Segneri pripovijeda, da je slavni admiral Alvaro Bassano dobio nalog od Filipa II., španjolskog kralja, da odmah saberé veliku i snažnu flotu. Brodovlje je bilo raspršeno na daleko, a vremena malo, pa nalog nije na vrije izvršen. Kralj ga pozove preda se i razsrdjen mu dobaci: Alvaro, nisi ispunio moje očekivanje, nisi se odužio mojoj dobroti prema tebi! Nije rekao ništa drugo, ali admiral je bio toliko potresen ovim ukorom, da je otišao posve smrvljen, legao u krevet i za nekoliko dana umro.

Neće li glas Isusa Krista suca imati mnogo jaču snagu nego glas smrtnog čovjeka, pa makar on bio i kralj?

Strašna i bez usporedbe bit će za prokletnika konačna presuda.

Htjeli ste me - reći će Isus - imati za neprijatelja. Dobro! Odlazite, prokleti, u oganj vječni!

Okrenuvši se pravednima, reći će s neizrecivom ljubavlju: Vi, blagoslovljeni od oca mojega, dodjite, udjite u kraljevstvo, koje je za vas pripravljeno od postanka svijeta!

Presuda je izrečena. Došao je čas vječnog rastanka.

Nebo će se opet otvoriti. Stazom, posutom zvijezdama, u prilivima zlato-rujnih oblaka, sići će andjeli i staviti vijence na glave pravednika, koji će - obasjani božanskim svijetlom, prožeti miljem i ljepotom - s korovima andjeoskim i

Isusom na čelu krenuti prema raju, pjevajući triumfalnu himnu pobjede i blaženstva.

S'druge strane, u isti čas, potrest će se i otvoriti zemlja. Iz dubina će izletjeti vragovi s užarenim očima. Lucifer će ponosno zaokružiti pogledom po mnoštvu osudjenih, prolomit će se stravična zapovijed i svi će se nesretnici strmoglaviti u pakao, a zrak će se ispuniti urlikom i proklinjanjem.

Za blaženim će se zatvoriti vrata raja. Nad njima će sa zlatnim slovima biti urezan natpis: "Blaženstvo kroz svu vječnost"! Zatvorit će se i vrata pakla. I nad njih će biti napisano ognjenim slovima: "Mučenje kroz svu vječnost."

Ako oni, koji ševrdaju u ovom životu, zamišljaju, da će izbjeći ovom sudu, onda im dovikujem: Lude i bezumnici! Zar ne znate, da je Bog sveznajuć, svemoguć i neizmjeran? On vas uvijek gleda, sve znade, sigurno će vas dostići!

Jedan skitski kralj, imenom Itunsura, pošalje persijskom kralju Dareju, svom zaklętom neprijatelju, neobičan dar. Sastojao se od jedne krtice, ribe i ptice. Uz njih je priložio jednu zatrovanu strijelu. Time mu je htio reći ovo:

Ako se žavučeš pod zemlju kao krtica, ako se izgubiš u moru kao riba, ako nestaneš u zraku kao ptica, svuda ću te na i i ustrijeliti.

Hvastanje, bez sumnje! Ali, da li bi na taj način bilo moguće izbjeći Bogu? Ne! Bog je posvuda! U visinama neba, u ponorima zemlje, u dubinama mora. Prorok David kaže: Si ascendero in coelum, tu illic es, si descendero in infernum, ades; si habitavero in extremis maris, illic tenebit me dextera tua! - Ako se uspnem na nebo, ti si ondje; ako sidjem u pakao, tamo si; ako se nastanim na obalama dalekih mora, i tamo će me doseći desnica tvoja.

Kud ćemo se, dakle, skloniti? Nema smisla zavaravati se. Mnogo je bolje poniziti se i moliti Boga za milost, dok imamo vremena.

Sv. Vinko Fererski pripovijeda, da se neki mladić u njegovo vrijeme pripustio svakoj vrsti poroka. Jednom je bančio cio dan. Noću usne strašan san, točnije imao je vidjenje, koje mu je Bog u svom velikom milosrđu poslao. Vidio je sebe pred Božjim sudištem upravo u času, dok mu rasrdjena Božja pravda sudi. Htio je pobjeći, skriti se, nestati. Uzalud! Dostojanstvo suca prikovalo ga na mjestu i - pretvaralo u ništa!

Kad se probudio sav mokar od znoja, krevet mu se tresao od udaranja prestrašenog srca. Osjetio je, da sav gori od velike vrućice, a kosa mu je bila sva bijela kao snijeg. Kad je to pripovijedao roditeljima i prijateljima, koji su dohrlili da ga vide, oni su ga mirili i sokolili: Budi miran! To je san! Ne treba se osvrtati na sanje! Ali on odlučno odvrati: Gubite se! Ako za vas san, ja ne želim da za me bude stvarnost!

Od toga je dana promijenio život. Izliječila ga je misao na Božji sud.

Dragi čitatelji! Kad bi ovaj čas došao Isus da nam sudi, kakvi bismo se našli pred njim? Što bismo mu mogli odgovoriti?

Prostrti pred njegovim nogama molimo, da nam dade vremena za pokoru. Recimo mu:

Kralju strašne veličine,
Dajuć spas ko dar s visine
Spasi mene pun miline!

K ovcama me svojim kreni,
Medju jarad ne daj meni,
S desne strane mene djeni!

ŠESTO RAZMATRANJE

Pakao

Vrlo je spasonosno razmišljati o posljednjim stvarima. Čovječe, sjeti se posljednjih stvari, pa nećeš nikada sagriješiti! Nu nadasve je spasonosno razmišljati o paklu. Baš o paklu! Za nj bi mnogi htjeli, da ne postoji. Zašto? Zato, jer ga se boje!

Sv. Bernardin je jednom čuo propovijed o paklu. Odmah je oslučio napustiti svijet i povući se u redovničku samoću. Uz to je odlučio, da se neće nikada smijati. Nakon jedne propovijedi o paklu sv. je Jeronim napustio Rim, palaču, bogatstvo i povukao se u pustinju u blizini Jeruzalema. Tu se udarao kamenom u prsa i govorio: Bože moj, Bože moj! Daj svaku vrst kazne, samo ne pakao!

Sv. Karlo Boromojeski držao je sliku pakla obješenu nad krevetom. Svaku je večer razmišljao o paklenoj vatri i govorio: Gospodine, oslobodi me od pakla!

Razmišljajmo, dakle, i mi o ovoj st-rašnoj istini!

Evo rasporeda:

1.- Pakao postoji.

2.- U paklu postoji dvostruka kazna: Kazna gubitka i osjetna kazna.

3.- Pakao je vječan.

PRVA TOČKA: Pakao postoji

Istina o paklu ukorjenjena je kod svih naroda, čak i kod najprimitivnijih. Evandjelje je najčešće ponavlja. Naš vlastiti razum je dopušta i opravdava. Protestanti, koji su odbacili mnoge istine, zadržali su istinu o paklu. Bog je neprestano potvrdjuje vidljivim čudesima, te dopušta, da se često pokažu osudjenici, kako bi još više potvrdio i učvrstio istinu o postojanju pakla.

Monsinjor Dafra, biskup Ventimiglia, u svojim propovijedima za svećenike, pripovijeda i ovaj dogadjaj, koji se zbio u njegovoj biskupiji pred nekoliko godina. Za vjerodostoj-

nost jamči njegov autoritet.

Dogodilo se zadnjih dana karnevala, kad se bjesomučno plesalo i razvratno zabavljalo. Neki diplomirani student - da skrši posljednji otpor jedne mlade djevojke, koju je htio zavesti govorio je ovako: Gle, i ja sam studirao, Znači, da nešto znadem. Uvjeravam te, da se i ja i svi moji profesori smijemo istini o paklu. Pakla nema.

Djevojka je te noći bila posve smetena riječima, koje je čula i sva postidjena zbog grijeha, kojega je počinila. Dok je ležala u krevetu, začuje neki neobični štropot niz stepenice. Vrata se naglo otvore, a prema njoj se zaputi jedna crna sjena sva ovijena plamenovima i dimom kao od gorućeg sumpora. Htjela je vikati, ali nije bilo vremena. Sjena je oslovi vlastitim imenom i reče:

U Božje ime dolazim poreći ono, što sam ti malo prije rekao. Pakao postoji i ja sam već u njemu!

Sjena se izgubi, a djevojka zakriči prestravljena. Cijela se kuća sleti u sobu punu dima i odvratnog smrada.

Kad su čuli, što se dogodili, otrčali su u kuću mladića. Tu su doznali, da je pri povratku kući pao sa stepenica i ubio se. Bio je već osuđjen, strmoglavljen u pakao, odakle je došao, da potvrdi njegovo postojanje.

U životu don Boska, koji je pun čudesa svake vrste, pripovijeda se, da ga je njegov andjeo odveo u pakao, gdje je vidio sve strahote u pojedinostima. Motreći kaznu i stradanje saznao je i za imena mnogih osudjenih, te za razloge, zbog kojih su u paklu.

Prije izlaska doživio je nešto, što ga je potpuno uvjerilo, da to nije bio san nego kruta zbilja. Andjeo, koji ga je vodio, uzme ga za ruku, te mu pritisne za čas dlan na zid, koji je razdvajao jedno prostrano odjeljenje od drugog. Bol je bila tolika, da se don Bosko onesvijestio. Ruka je strahovito natekla i pocrnila kao ugljen. Više ju je dana pokazivao prijateljima i znancima kao svjedočanstvo onoga, što je doživio.

DRUGA TOČKA: Pakao postoji. Postoje njegove strašne muke:

osjetne patnje i muke gubitka.

Što je pakao? Katekizam odgovara ovako: Pakao je vječna patnja, koja se s jedne strane sastoji u tome, da smo zauvijek lišeni Boga, svoje sreće, a s druge, da gorimo u ognju. Proživljavamo svako zlo, a bez trunka dobra.

Kazna gubitka: Izgubili smo Boga i s njim svaku sreću! Osjetna kazna: Vječni oganj i svaka vrst stradanja!

Svako zna, što je vatra i kako je strašna. Naš

oganj peče, proždire, sažiže, uništava. Njime se tali željezo, topi zlato i najtvrdji metali.

Pakleni je oganj mnogo strašniji. On ovija, prožima, sažiže osudjene iznutra i izvana. Muči sva osjetila: oči, uši, ruke, noge, grudi, mozak. Uzrokuje, da krv vrije u venama, moždjina u kostima, a sve to tako, da ništa ne izgori, ne uništi.

Uz vatrene muke u paklu se trpi strašna glad i žedj. Odjekuje nesnosno urlikanje i krikovi, širi se odvratni smrad, a pogled se skamenjuje gledajući iznakažene demonske pojave.

Zamislimo psa, koji ne jede nekoliko dana. S kakvom pohlepom proždire sve do čega dodje! Predstavimo nekoga koga muči nepodnosiva žedj! On izbezumljeno vapi: Vode, za ljubav Božju, samo kap vode!

Na pogled neke strvine ili rak-rane strelovito odvraćamo pogled. Dosadno pasje zavijanje kida nam živce. Smrad nam uzrokuje mučninu u želucu. A sad pomislimo, kako će biti u paklu, gdje će se ujediniti sve nepodnošljivo i doživljavati sve u isto vrijeme - bez stanke i prekida!

Za Karla, kralja od Navare, znamo da je bio zašiven u jednu vreću, koju su namočili u alkohol i zapalili. Car Zenon je bio živ zakopan. Kad se iza prividne smrti probudio, našao se medju suhim kostima i gnjiležom. Tako je umro. Mnogi su mučenici bili vezani živi licem uz lice, tijelom uz tijelo s lešinama, koje su se raspadale. Tako su umirali. Strašno! Koža nam se ježi. Ali tisuću puta je gora sudbina osudjenih. Patnja onih nesretnika svršila je sa smrću. U paklu se muke nastavljaju i traju - uvijek!

Da li su te muke strašne? Užasne! Ali strašnija od ovih je patnja gubitka. Rekli smo u čemu se ona sastoji. Tamo će nam postati savršeno jasno, da smo Boga zauvijek izgubili. Tada ćemo posve razumjeti, što to znači izgubiti Boga, svoga Spasitelja, koji je za nas umro i to izgubiti ga - zauvijek! Izgubili smo presvetu Majku. I nju - zauvijek! Izgubili smo raj, ljepotu, sreću, - sve to zauvijek! Bit ćemo uvijek odijeljeni od naših dragih roditelja, prijatelja, ljubljenih drugova. To će biti nepodnosiva bol.

Konačno bit će nam jasno, da smo tome krivi sami.

Ako ovdje na zemlji nismo mogli izbjeći nesreću, mi se konačno smirimo i kažemo: Što mogu, nije bilo moguće?! Nas ovdje na zemlji posve utješi misao, da se zlo može okrenuti u dobro ili da će jednoga dana prestati. U paklu svega toga nema!

Tada će nam biti jasno, da nas je Bog stvorio za nebo i da smo osudjeni samo svojom krivnjom. Sam, sam sam kriv svojoj propasti - bit će neprestani krik, koji će razdirati osudjene.

Razumjet ćemo i bititi uvjereni, da tim stradanjima nema lijeka. Tempus non erit amplius..... Vrijeme više ne postoji. Patnje neće nikada imati svoga svršetka!

Sve smo izgubili zauvijek - izvikivat ćemo cijelu vječnost, čupajući pri tom kosu, razdirući grudi, grizući šake....

Proći će godine, odbrojiti stoljeća - beizbrojna kao lišće na stablima, kao vlati trave na poljima, kao zrnca pijeska, kao kaplje vode u oceanima, Kad sve to prodje, prokleti će biti na početku, bez svršetka!

Uvijek - nikada! - vidjet ćemo ispisano na onim zidovima

Uvijek - nikada! - ispisivat će oni plamenovi.

Uvijek - nikada! - slušat ćemo, kako bez prestanka izvikuju vrazi i osudjenici. Sat, koji mjeri ovo trajanje pokazivat će samo prema natpisu: Uvijek - nikada! Uvijek trpjeti, nikada ne uživati! Uvijek patnje, nikad trena radosti!

Sv. Terezija je jednom vidjela ovaj gorući ponor. Užasnuta je ponavljala: O Bože, Bože moj! Sve, sve drugo - samo ne pakao!

Bacimo se na koljena pred Isusom i vapimo: O Spasitelju moj! Na ovom svijetu daj, što hoćeš, samo me oslobodi od pakla! Ovdje žezi, ovdje sjeci, ovdje ne praštaj, samo tamo oprosti!

Molitva mi nema moći,
Al ti blag si, ne daj poći,
U plam vječni mojoj zloći!

S E D M O R A Z M A T R A N J E

Božje milosrdje

Povijest čovječanstva u odnosu prema Bogu jest neprekinuti niz grijeha. Povijest Božja u odnosu prema čovjeku jest neprestani izlijev milosrdja.

Adam je bio kralj svega stvorenoga, Božji miljenik, gospodar zemaljskog raja. Iznevjerio se Bogu, uvrijedio ga, a Bog mu ipak oprostio. Kain je zbog zavisti postao bratoubojica. Bog mu je oprostio.

Cijelo se čovječanstvo bilo odreklo Boga tako da je bio prisiljen kazniti ga potopom. Ipak je sačuvao Nou i njegovu obitelj. Niniva, jedan od najstarijih i najbogatijih gradova, bio se posve pokvario. Bog mu se smilovao, obratio ga i spasio preko Jone proroka. David, kralj izabranog naroda kome je Bog udijelio mnoga dobročinstva, postao je preljubnik i ubojica. Bog mu se smilovao i oprostio.

Što je,dakle, sadržaj naših odnosa prema Bogu? - Grijesi! Božjih prema nama? - Milosrdje!

Zato Crkva pjeva: Miserationes ejus super omnia opera ejus... Milosrdje je njegovo nad svim djelima njegovim!

O Bože, koji pokazuješ svoju moć opraštajući, o Bože, koji ideš za tim, da se smiluješ i oprostiš, o Bože, čijim pomilovanjima nema broja.... smiluj nam se!

Da vas posve uvjerim u Božje milosrdje, razmišljat ćemo ove tri stvari:

1.- Bog grješnike podnosi i čeka.

2.- Bog grješnike zove na pokoru.

3.- Velika je Božja radost, kad se netko okoristi njegovim milosrdjem.

PRVA TOČKA: Bog pokazuje neizmjerno milosrdje podnoseći i čekajući grješnike

Da li se sjećate parabole o kukolju, koju donosi Evandjelje?

Jednoga dana dodju sluge svom gospodaru i kažu mu: Na polju ti je niklo mnogo kukolja. Hoćeš li, da odmah odemo, počupamo ga i spalimo? Ne, odgovori gospodar! Pustite, da narasste i dozrije... Tada će se izvršiti pravda!

Veliki Gospodin i gospodar polja jest Bog. Sluge su andjeli i svećenici. Kukolj - to su nesretni grješnici. Bog ih odmah ne kažnjava smrću i paklom nego čeka, da dozriju, do konca. Ne samo što čeka nego ih i podnosi, što su nezahvalni i buntovni.

Jeste li kada promatrali hirovito dijete u maminu krilu? Dok ga ona hrani i ljupko miluje, ono se dere, uznemiruje i grebe. Bilo bi dosta, da raširi ruke, da ga ispusti na zemlju, pa da se razbije i na taj način kazni toliku nezahvalnost. Pa ipak ona ga podnosi, miluje i ljubi, dok ga posve ne umiri i ne izazove smiješak umjesto dernjave. To isto čini Bog s grješnicima. Ma da ga vrijedaju, on ih podnosi i uzdržava.

Kad je Isus ustanovio sakramenat pokore, rekao je apostolima: Primite vlast opraštati grijehe! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteno i na nebu. Petar ga odmah upita: Učitelju, koliko puta moramo oprostiti grijehe svakome grješniku? Je li dosta sedam puta?

Isus odvrati: Petre, vidi se da ne znaš za veličinu moje ljubavi. Ne sedam nego sedamdeset puta sedam tj. - uvijek!

U Starom Zavjetu čitamo, da je jednoga dana Bog rekao Abrahamu: Moram ti javiti jednu žalosnu vijest. Stanovnici Pentapolisa napustili su moj zakon i predali se razuzdanosti. Odlučio sam ih kazniti. Poslat ću ognjenu kišu s neba i izbrisati ih s lica zemlje.

O Bože moj, Bože moj - vapio je Abraham. Zar nema nikakove nade za oproštenje? Ako se medju njima nadje pedeset pravednika, hoćeš li zbog njih poštediti i druge?

- Dobro! Idi i traži! Ako nadješ pedeset pravednih, na tvoju molbu, oprostit ću svima.

- Abraham se ohrabrio. O Bože moj, tvoja je dobrota velika, a milosrdje neizmjerno. Ako ih nadjem četrdeset, hoćeš li i tada povući svoju odluku?

- Hoću i tada

- Ako ih bude samo trideset?

- I u tom ću ih slučaju poštediti.

- Oprosti, moj Bože, moju drskost - nastavio je Abraham. Osjećam tvoju neizmjernu dobrotu. Ona me čini smjelim, pa nastavljam svoju molitvu. Što ćeš učiniti, ako ih se nadje samo deset, koji te se boje i koji te ljube?

Dirnut pouzdanjem i molitvom svoga sluge odgovorio je Bog: Oprostit ću svima!

Nije ih se našlo ni deset. Bog je bio prisiljen

kazniti. Pentapolis je spaljen, ali upravo se ovdje vidi, kako je neizcrpiva Božja dobrota i neizmjerno njegovo milosrdje. On neće smrti grješnika nego da se obrati i živi.

DRUGA TOČKA: Ne samo da Bog čeka grješnika nega ga sam traži i poziva na pokoru

Ako vam se kaže, da oprostite uvredu svome neprijatelju, vi ćete iza malo oklijevanja reći, da ste pripravni na to. Ako vam se reče, da idete sami k njemu, da ga nagovarate neka primi vaše oproštenje, da potrčite za njim pružajući mu ru ruku pomirnicu, vi ćete odgovoriti: Ne! To je previše! I gledat će vam to posve nemoguće.

Nu što nije moguće nama, moguće je Bogu. Sveto Evandjelje puno je dogadjaja, koji osvjetljuju ovu neobičnu ljubav Isusovu prema grješnicima.

Isus je nestrpljivo čekao na zdencu u Siharu ženu Samaritanku, koja je bila grješnica i preljubnica. Govori joj o velikom Božjem daru, a to je milost oproštenja. Postala je pokajnica i apostol, koja je svima govorila: Dodjite vidjeti proroka, Mesiju, koji mi je otkrio i oprostio sve moje grijehe!

Isus namjerno prolazi ispod smokve na koju se bio popeo Zakej, kradljivac i lihvar, podiže pogled na drvo, naziva ga vlastitim imenom, odlazi u njegovu kuću i u radosnom raspoloženju za stolom izaziva u njegovoj duši odluku, koja je izbila na usta: Gospodine, dosta mi je ovakvog života! Od svoga imanja dajem polovicu siromasima, a vratit ću četiri puta više onima, koje sam prevario.

Drugom zgodom Isus prima u kući farizeja Simeona grješnicu Magdalenu, a ova na očigled svih prisutnih pada pred njegove noge i opra ih svojim suzama. Ne samo, da joj je oprostio nego ju je izdigao do onih, koji su njemu bili najbliži.

Parabola o dobrom pastiru, koji po bregovima i provalijama traži izgubljenu ovcu, blago je dozvia i kad je nadje, stavi je na rame, nosi u ovčinjak, poziva prijatelje, da se skupa s njime raduju - najvjerniji je dokaz neobično velike ljubavi Isusove prema grješnicima.

Jedan bogati otac imao je dva sina. Jednoga dana mladji reče ocu: Dosta mi je, oče, tvoje pažnje, i dobrote! Daj mi dio, koji mi pripada i ja - odoh!

Ništa nisu koristile riječi dobroga oca. Da ga ne ozlojedi, odluči s bolom u srcu, da udovolji njegovom traženju. Uze novac i pruži mu ga uz ove riječi: Evo ti, što ti pripada! Bog te pratio! Kad ti bude zlo, vrati se! Ovo uvijek ostaje tvoja kća, a ja tvoj otac!

Htio ga je zagrliti. Nije mu to dopustio. Zgrabivši novac, odbio je poljubac, grubo ga odgurnuo i odletio k prijateljima, s kojima je krenuo prema Babilonu, gradu punom razvrata i grijeha.

Dani su prolazili. Odlazile su sedmice u plesovima, zabavama, jedući, pijući, prosipljući. Ali malo po malo svaki se brijeg smanjuje - veli poslovica. Tako se i on jednoga dana našao u krajnjoj bijedi. Bez prijatelja i bez-novčića!

Što sada? Posramljen, izrugan, ismijan napusti grad. Lutao je naokolo po selima, dok ga jedan mrzovoljasti i kruti čovjek ne primi u službu i pošalje, da mu pase svinje.

Izgleda mi, da vidim nesretnika kako umoran, potišten i zaplakan, obučen u prnje, sjedi na kamenu i krade svinjama žir da utaži glad.

Stao je razmišljati: U kući moga oca takodjer su sluge, ali oni imaju kruha u izobilju, a ja ovdje umirem od gladi. Da se vratim ocu... Obećao mi je, da će mi oprostiti. Reći ću mu, da sam sagriješio, da nisam vrijedan zvati mu se sinom, neka me primi za jednoga od slugu....

Ove su misli u njemu probudile nadu. Odluči i ustane. Surgam et ibo ad patrem meum! Ustat ću i poći ocu svomu! Pogledavši prezirno te nečiste životinje, baci prema njima štap i zaputi se rodnoj kući....

Penjao se bregovima, prelazio ravnice i konačno se ukaže raskošno zelenilo, bujno drveće i visoka kuća, lijepa kao da se smiješi... Osjeti, da mu se zaustavlja dah od uzbudjenja, kliznuše dvije suze od milja, a zatim ubrza korake.

Od onog nesretnog dana, kad je sin otišao, otac nije imao mira ni pokoja. Svaki je dan proveo duge sate gledajući u daljinu, hoće li se ipak povratiti. Najednom mu srce zadrhće, još ga nije mogao prepoznati, ali neki nutarnji glas je govorio: Jest, on je, moj ljubljeni sin!

Poletio je niz stepenice, stao je na vrata. Sin mu je pao pred noge i stao jecati: Oče oprosti, sagriješio sam! On ga podigne, pritisne na grudi, nježno poljubi uz ganutljiv plač. Nakon toga se okrene slugama i naloži: Brzo donesite novo odijelo! Izaberite najljepšu obuću, potražite prstenje i ogrlice! Uzmite najbolje tele, zakoljite ga i priredite gozbu? Pozovite susjede i prijatelje! Ne zaboravite glazbu! Želim veliku proslavu, jer je ovaj moj sin bio mrtav i oživio, izgubljen i opet se našao.

Za nekoliko sati sve je bilo priredjeno. Stolovi svečano ukrašeni, kuća puna rodbine i prijatelja. Pojavio se konačno i sin elegantno obučen, vedar, sav ukrašen draguljima i prstenjem. Svi ga proglasiše kraljem gozbe.

Sličan se prizor ponavlja svaki put, kad neki raskajani grješnik pridje ispovjedniku i moli oproštenje svojih grijeha. On ga blago prima, podjeljuje mu oproštenje u ime Isusa Krista, zaodjeva ga ponovno posvetnom milošću. Ukrašuje ga tj.

jača ga svojim savjetima, privodi ga Euharistijskoj Gozbi i proglašuje kraljem, jer je Isus rekao da će biti veća radost na nebu nad jednim grješnikom, koji se obrati nego nad devedeset i devet pravednika, koji su već u milosti Božjoj.

TREĆA TOČKA: Onaj tko se okoristi Božjom milošću doživljava neiskazanu utjehu.

Pavao Segneri pripovijeda u svojim korizmenim propovijedima o nekom bogatom trgovcu iz Salamanke, da je nakon mnoštva grijeha svake vrste odlučio nanijeti Bogu još veću uvredu time, da se svetogrdno ispovijedi. Otišao je u crkvu, pošao do ispovjednika, koji ga je strpljivo slušao, sokolio i ovako tješio: Doista, vi ste veliki grješnik, ali je još veće Božje milosrdje. Zar ima milosrdja i za me? Dakako, jer je Božja dobrota neizmjerna!

Dirnut tolikom dobrotom trgovac se uistinu obrati, pokaje, odreče se svega, što je imao, postane redovnik i sveto umre.

Sv. Vinko Fererski pripovijeda, da je jedan osudjenik na smrt nakon što se ispovijedio i zadobio oproštenje osjetio izvanrednu utjehu i stao ovako vikati: Nisam plakao, kad mi je umrla majka. Nisam plakao, kad sam dospio u tamnicu. Nisam plakao, kad mi je pročitana smrtna presuda. Plačem ovaj čas, kad sam saznao, da mi je Bog sve oprostio!

Jedan stari konjanički oficir ode jednoga dana iz znatiželje slušati propovijed glasovitog patra Brindain-a. Došao je na propovijed o Božjem milosrdju i čuo koliko je Bog dobar prema grješnicima. Osjetio se toliko potresen, da je otišao u sakristiju, bacio se k nogama misionara, ispovjedio je grijehe, koje je počinio kroz 7o godina života i - zadobivši odrješenje- poljubi ispovjednikovu ruku i reče glasno: Nikada u životu nisam osjetio toliku utjehu kao ovaj čas, kad osjećam, da sam u milosti Božjoj. Uvjeren sam, da ni kralj kojemu služim već 4o godina nije sretniji od mene.

To što je rekao stari oficir može reći svaki onaj, tko se - nadvladavši poteškoće - skrušeno ispovjedio, jer je oprost od grijeha zapravo potreba ljudskog srca.

Dobro, dakle! Uz istinu o Božjoj pravdi postavimo ove utješne spoznaje:

1. - Bog hoće, da se svi ljudi spase.
2. - Bog toliko ljubi svaku dušu, da je za svaku napose pripravan podvrći se ponovno mukama i smrti.
3. - Da samo jedna pokajnička misao i zaziranje od grijeha na času smrti može - po zaslugama Isusovim - preobraziti najvećeg grješnika u sveca.

Imajmo pred očima, da Crkva dobra majka - dolazi bolesničkom krevetu svakoga grješnika i prati ga sve do praga drugoga života. Kad umre, svakome bez razlike pjeva: U vječne dvore uveli te andjeli... Može li to biti ironija?

U Evandjelju je govor o deset djevica. Pet ih se spasilo, pet propalo. Govori se o trima slugama. Dva su spašena, jedan osudjen. Govor je o ribama, koje se odabiru i o onima koje se odbacuju. Nu pri svakom ulovu veći je broj dobrih nego nevaljalih. Govori se o mnoštvu slijepaca, šepavaca, bolesnika svake vrste, koji su pozvani na večeru. Samo je jedan od njih bio isključen. Od dva sina jedan je pobjegao od kuće, ali se kasnije vratio i opet bio primljen. Od loo ovaca 99 ih je bilo sigurnih, samo je jedna zalutala. Nu on je i tu pronašao i vratio u ovčinjak. Treba li još nešto, da nahranimo nadu i utvrdimo se u vjeri, da je Bog neizmjerno milosrdan?

Nu pazimo na ono što Duh Sveti kaže: Hodie si vocem ejus audieritis... Ako danas čujete glas njegov, neka ne otvrdnu srca vaša... Sv. je Augustin običavao govoriti: Bojim se,da Gospodin prodje i više se ne vrati... Isusu bi moglo dosaditi, što tako dugo na nas čeka, pa bi mogao reći: Liječili smo Babiloniju i nismo je ozdravili. Napustimo je! Prepustimo je njezinoj sudbini! To se dragi moji, ne rijetko zbiva.

Kad je sv. Franjo Borgia propovijedao u Kandiji,svom rodnom gradu, bio je pozvan krevetu nekog umirućeg velikaša,koji je već bio odbio nekoliko ispovjednika i ustrajao u svojoj upornosti. Svetac dodje bolesniku, pa ga s križem u ruci stane zaklinjati, da se pokaje. Ovaj nije htio ni čuti. Zavrti glavom i okrene se na stranu. Franjo stane obilaziti oko kreveta i ponavljati svoje nagovore. Bilo je uzalud.

Najednom se dogodi potresno čudo. Križ, koji je svetac držao, izvuče čavao iz svoje desne ruke i skupljajući krv, koja je odmah stala teći iz otvorenog boka, baci je u lice ovom tvrdokorniku govoreći: Kad nećeš, da te ova krv spasi, bila ti na vječnu osudu!

Umirući krikom i ispusti dušu.

Neizmjerno Božje milosrdje hoće da nas spasi. Zazivajmo ga neprestano!

O moj Bože, koji si nas stvorio za raj i koji si nas otkupio svojom krvlju, učini da budemo tvoji zauvijek!

Ištući me trudan hoda
Spasenje mi križem poda.
Zar da bude to bez ploda?

O S M O R A Z M A T R A N J E

Muka i smrt Isusova

Ono o čemu kanimo razmišljati spada u vrlo tužnu povijest. Umjesto da nas ražalosti, napunit će nam dušu najvećom utjehom. O tome ovisi naš otkup i naše spasenje.

Ni jedna riječ ove povijesti nije izgubljena. Nijedna kap Isusove Krvi, koji je bio bičevan, trnjem okrunjen, raspet - nije prolivena uzalud. Kad se skupi i popije, opija nas ljubavlju prema njemu.

PRVA TOČKA: Agonija u vrtu

Bila je Pasha, židovski blagdan. Isus je sa svojim apostolima blagovao večeru na kojoj je ustanovio Presveti Oltarski Sakramenat i ostavio ga nama za spomen. Dignuvši se od stola, izišli su iz blagovališta i zaputili se svi osim Jude u Maslinski vrt na molitvu. Ostavivši učenike Isus se povuče malo podalje, gdje je drveće bilo gušće i tu se prostre na zemlju. S molitvom započe svoju gorku muku.

Pustio je, da navali strah, potištenost, tuga i da ga žestoko pritisnu. On misli na smrt i na okrutne muke, koje ga čekaju. Misli na trnje, križ, čavle; na sve nepravde, koje mora podnijeti za našu ljubav. Najbolnija je pomisao nezahvalnost ljudi, koji će ga nastaviti vrijedjati. Drhtaj mu prostruji tijelom. Duša mu je puna smrtnog straha. Krvav znoj teče mu niz lice...

Krvav je od glave do nogu. Odjeća je natopljena krvlju. Njome je zaliveno tlo unaokolo. U najžešćem bolu izvija mu se krik: Oče moj, ako je moguće, uzmi ovaj kalež od mene! Ali odmah nadodaje: Ah, ne... Ako je potrebno da trpim, ako je nužno da umrem, neka bude volja tvoja!

Trgnuo ga je neki štropot. Bili su to vojnici, koji su dolazili naoružani kopljima i toljagama. Vikali su, urlali, nosili upaljene baklje. Dolazi Juda, vodja ovih plaćenih razbojnika, i ulazi u vrt.

Isus se sabere, pridje apostolima koji su spavali, probudi ih i podje prema Judi, podmuklom Judi, koji besramno pruži prema njemu ruku i poljupcem ga izda.

Jezovito-g li prizora! Ovaj ološ navali na Isusa, svežu ga, odvuku u grad gurajući ga i tukući nogama, šakama, štapovima....

Učenici, što radite? Zašto ne spašavate Isusa?Zašto ne idete za njim, da ga branite pred sudom? Jest! Oni su kukavice. Spopao ih strah! Kad su vidjeli, da je uhvaćen i sveżan, pobjegli su i napustili ga. Isus je bio odveden pred Kaifu. Ovaj ga je pitao za učenike i nauku. Odgovorio je, da uči pravu nauku, da je Božji sin, koji je postao čovjek, da nas spasi.

To je bilo dosta. Nepravedni je sudac rastrgao svoje haljine i optužio ga, da ruži na Boga. Zato je krivac smrti.Opet potresni prizor! Sav okupljeni ološ počeo ga je zlostavljati i tući pesnicama, nogama i pljuvati na nj. Da ga još više izrugaju, zavezali su mu oči, zatim ga udarali, čupali mu bradu i govorili: Ako si sin Božji, pogodi, tko te je udario!

Isus trpi, Isus šuti,a ova besramna igra potraja do jutra.

DRUGA TOČKA: Bičevanje

Ujutro je Isus bio odveden Pilatu, da ga osudi na smrt. Pilat ga proglasi nevinim i izjavi da ga ne može osuditi. Poslije toga pošalje ga Herodu. Ovaj ga obuče u ludjačku haljinu i uz urnebes, smijeh i pogrde pošalje ponovno Pilatu. Ovaj ga od straha pred Židovima, koji su uporno tražili njegovu smrt, osudi na bičevanje misleći, da će time zadovoljiti ta zvjerska srca, a njega spasiti od smrti.

Isus se skine, rumen od stida, ali gonjen ljubavlju prema nama, pridje stupu za bičevanje očekujući mirno ovo jezovito mučenje.

Divljaci, razdraženi psi, navališe na nj i kiša udaraca sruči se na to nježno i sveto tijelo. Jedni ga udaraju po prsima, drugi po plećima, treći po bokovima i konačno - svuda po tijelu.

Krv teče na sve strane. Krvavi su bičevi, krvave ruke mučitelja, stup i zidovi unaokolo. Ali njima još nije dosta. Smjenili su orudje. Počeli su ga tući žilama, konopima, šibama, lancima.Razderali su mu sve žile, ogolili kosti, rastrgali sva uda. Komadići mesa letili su u desno i u lijevo. Nitkovi su na pojavu rana još više bijesnili. Koliko mučitelja, koliko udaraca!

Dosta! Dosta o ovom strašnom prizoru! Prestanite,krvnici, da ne bi umro pod udarcima! Čudo da već nije!

Njegovo je tijelo jedna golema rana. Nigdje zdravog dijela! Ipak još je nešto ostalo. Glava! I nju su htjeli zvjerski izmučiti. Što učiniše razbojnici? Odvezaše ga od stupa,posadiše na klupu, zaogrnuše ga crvenom kabanicom. Dvojica od njih poletiše po trnje. Od njega spletoše krunu, polože mu je na glavu, te mu je stadoše namještati štapovima, dok trnje nije probilo do moždana...

Krv iz rana zalila je bradu, kosu, oči Isusove.To je mučenje bilo najduže, jer nije prestalo do smrti. Svaki put,kad se dirnulo krunu ili glavu, obnavljala se nesnošljiva muka.

Ni to nije bilo dosta. Poslije svega toga taj odvratni

ološ stao je klecati pred Isusa rugajući mu se, da je htio biti židovski kralj. Zatim su mu pljuvali u lice, čupali bradu i prezirno ga ismijavali.

O Isuse, o Spasitelju, koji si postao lud iz ljubavi prema nama, što je od tebe postalo ? Božji Sin postao je ruglo Jeruzalema. On trpi, on šuti...

Dosta, Gospodine, dosta! Jedna kap tvoje presvete krvi dovoljna je, da spasi cio svijet i izbriše sve grijehe. Ti si je već toliko prolio! Zar ti već nije dosta?

Ove židovske zvijeri ne osjećaju još uvijek strahotu, koju počinjaju. Ne, još nije dosta! Židovski narod, izabrani narod, želi i traži njegovu smrt. On takodjer hoće smrt, hoće da svrši žrtvu, hoće da u cjelosti plati naše dugove.

TREĆA TOČKA: Razapinjanje i smrt Isusova

Kad su se već izmorili ovom besramnom igrom, odvedoše Isusa ponovno Pilatu, da ga konačno osudi na smrt. Pilat je mislio, da će ganuti narod. Zato ga izvede na balkon i pokaže uzbudjenom mnoštvu govoreći: "Evo čovjeka!" Evo čovjeka, koji je htio biti kralj izraelski. Eto, do čega ste ga doveli! Nema bojazni, da bi to mogao postati. Ostavite ga pri miru! Ne tražite od mene, da nevinog čovjeka osudim na smrt!

Gle, nitkova! Gle, razbojnika! Tako ga je izmučio i iznakazio, a sada ga proglašuje, da je nevin. Srami se, Pilate! Ako je nevin, zašto si s njime tako postupao? Ti se bojiš, da ne izgubiš položaj, vlast, život, a ne strepiš nad vječnom propašću. Bojiš se, da ne izgubiš cezarovu milost i navučeš na se mržnju naroda, a ne strašiš se, da izgubiš Božju milost i postaneš predmet mržnje svih pravednika.

Jest, Pilat je bio podlac, ali su isto tako podli grješnici koji svakim grijehom osudjuju ponovno Isusa na smrt!

Videći da Pilat koleba, mnoštvo je bjesomučno viknulo: "Raspni ga, raspni!" Nije im dosta, nisu s tim zadovoljni, oni hoće, da on bude mrtav, razapet. Živio Baraba! Smrt Isusu!

Pilat slegnu ramenima, naredi da donesu posudu s vodom i pred svima opere ruke govoreći: Radite od njega što hoćete! Prepuštam ga vama! Tada se povuče i podpiše smrtnu osudu. Presuda se čita. Isus mirno sluša, posve predan u volju svog nebeskog Oca.

Tada ga pograbiše, odvukoše niz stepenice, obuku ga u njegovu odjeću, naprave križ, navale mu ga na izranjena ramena i uz paklensku graju povedu kroz Jeruzalem. Uz sudjelovanje mnoštva naroda zapute se na Kalvariju.

Neopisivog li prizora! Predstavite sami sebi sve boli

i stradanja, koja je pretrpio Isus penjući se po ovom strmom i kamenitom putu. On tako nježan i osjetljiv, bos i izubijan, trnjem okrunjen, s preteškim križem na ramenima... Isus čist i svet u tom moru psovki i bezramnog proklinjanja....

Stigli su na Kalvariju. Najprije mu strgaše odijelo s njega. Polako, okrutnici! Odjeća se prilijepila za krvave ran Polako ne ponavljajte opet bičevanje!

Ali zvijeri nemaju osjećaja. Vuku, deru, trgaju... Isus ponovno sav krvari. Polegli su ga na križ, rastegnuli, prib jaju mu čavlima ruke, noge, a zatim uz uznebes i graju podigli križ i na njemu Kralja Slave, da ga svi vide....

Tada su usadili križ u već pripremljenu jamu. Isusovi bolovi ponovno su se u cjelosti ponovili.

Razmišljajte dalje sami! Uživite se u ostalo? Ne tra žite, da vam sve predočim u pojedinostima!

Napominjem još ovo. Njemu sa svake strane bio je razapet po jedan razbojnik. Zatim su ga napojili žuči i octom, poslije toga izazivali pozivima, da sidje s križa. A on, izdignuvši oči prema nebu, molio je za one, koji su ga razapeli, za ono podivljalo mnoštvo, koje ga je okruživalo, molio je za čitav lj ljudski rod. Oprosti im, oče....

To je općeniti oprost, oprost za sve, koji se skruše, Budimo, dakle, veseli u ovaj plačni dan! Isus je preuzeo naše krivnje, on hoće da trpi umjesto nas, iz ljubavi prema nama...

Možemo li se i dalje smijati? Vrijedjati ga i unapri jed? Tko bi mogao biti toliko okrutan, da ponovno ubije Otkupi telja?

Gledajte! Jedan prizor udvostručit će Isusovu muku. Koji? Dajte joj mjesta, pustite je, da pristupi! Prilazi Marija, Majka Raspetoga. Probijajući se kroz mnoštvo prispjela je do podnožja križa....

Kakvog li prizora! Najviše voljena majka uz najdražeg sina! To je njezin sin, njezino dijete. Grli križ, ljubi noge, lije suze.....

Isus je ganut. Htio bi je tješiti, ali mu ne dostaje snage. Čas otkupa je došao. Ispio je kalež do dna. Izvršio je Očevu volju, platio je za nas otkupninu. Potrebno je, da se vrati onome, koji ga je poslao. Podigne oči i usklikne: Consumatum est! Svršeno je.... Nagne glavu i umrije - za grješnike!

Mrtav je uskliknuše krvnici! Mrtav je - riknulo je mnoštvo. Mrtav je - ponoviše tisuće glasova.

Sunce je pomrčalo, nastala je tama. Zastor se hramski razderao, otvoriše se grobovi, uskrsnuše mrtvaci.

Izbezumljeno mnoštvo pojuri niz Kalvariju udarajući se u prsa. Svi bježe i skrivaju se. Za kratko je sve opustjelo.

Samo Marija i Ivan s još nekoliko žena ostadoše uz križ plačući i moleći.

Prošao je otprilike jedan sat. Začu se topot konja, Tko je? Vojnici! Jašu uz brijeg. Naoružani su. Što hoće okrutnici?

Čekajte, Isus je umro. Ne zlostavljajte ga više!

Ne slušaju. Podbodoše konja. Jedan od njih trgne koplje i zarine ga u Isusovo Srce.

Ne tuguj, Marijo! To su vrata, koja je Isus htio otvoriti grješnicima. Ne tuguj, nego učini, da svi po njima udjemo u njegovo srce i tamo zauvijek ostanemo. Da li ste vi, čitatelji, to voljni?

Jest, vi hoćete. Vidim to na vama, na vašem licu i očima. Dodjite svi njegovom samrtničkom odru, padnite i molite milost!

O vječna dobroto, svi smo krivi za tvoju smrt! To vidimo i priznajemo. Ali još nešto! Točno je, da su tvoju smrt skrivili naši grijesi, ali i tvoja vlastita ljubav. Ona te je zapravo na križ prikovala. Da nas ona nije htjela očuvati od pakla, koga smo po pravdi zaslužili, ne bi bilo ni bičevanja ni čavala, ni trnja ni izrugivanja, ni križa....

Beskrajna ljubavi i nedokučiva dobroto? Daj nam milost, da dostojno odgovorimo na takovu ljubav. Mi te ljubimo najveći ljubimče naših duša. Snagom svoje svete smrti učini, da umremo za ovozemne ljubavi i ljubimo samo tebe, koji si jedini dostojan, da budeš ljubljen!

Da, ljubimo te i ljubit ćemo te uvijeke. Primi izraze naše ljubavi i daj nam svoj sveti blagoslov. A m e n !

D E V E T O R A Z M A T R A N J E

R a j

Sv. je Augustin nakon pustopašno provedene mladosti, u 30-toj godini života, osjetio veliku prazninu u duši. Mučila ga je grižnja savjesti, bio je umoran od života i tražio utjehu. Jedne noći ustane iz kreveta, izidje van, pa šećući obalom uz more, poče dozivati valove:

- O valovi morski, dajte vi mir srcu momu!

U dubokoj šutnji snene noći začuje jedan glas, koji kao da je dolazio s pučine:

- Traži iznad nas, Augustine!

Augustin za čas zbunjeno stane, a zatim se osmjeli. Izgledalo mu je to kao neko otkriće. Zatim baci pogled na obližnje gorje i usklikne:

- O, visoke planine, dajte vi mir srcu momu!

S dalekih vrhova začuje isti odgovor:

- Traži iznad nas, Augustine!

Začudjen posluša savjet i baci pogled na nebo osuto zvijezdama, te zazove još jače:

- O, vi zvijezde svemirske, dajte vi mir srcu momu!

S neba se čuo isti odgovor:

-Traži iznad nas, Augustine!

Shvatio je božansku objavu. Duh mu uroni u Boga. Toga dana započeo je njegov veličajni uspon prema vrhuncima svetosti.

I mi se često puta osjećamo zasićeni stvarima ovoga svijeta. Siti života, tražimo mir, kojega svijet, bogatstvo, užitci ne mogu dati. U redu! Ako doista ovaj mir želimo naći i živjeti zadovoljno u tjeskobama ovoga života, podignimo i mi svoje oči i dušu Bogu, u raj, u kraljevstvo vječne sreće i mira....

Što je raj? O tome ćemo, eto, razmišljati!

1.- Naša sreća se sastoji u uživanju Boga.

2.- U tome je sve dobro, bez trunka zla.

3.- Moramo imati odlučnu volju, da to postignemo.

PRVA TOČKA: Raj je vječno uživanje Boga, a u tome se sastoji naša sreća

Ako u ljetnoj noći promatramo zvjezdano nebo, ako udjemo u neki bujni vrt sa rascvalim cvijećem ili u raskošnu salu u kojoj bljeste svijetla i nakićeni stolovi; ako prisustvujemo nekoj svečanosti uz blještavu rasvjetu, pjesme i melodije...spontano nam se izvija usklik: Kakve li divote! To je raj!

Čitatelji! To je ništa u usporedbi s rajem.

Tamo ćemo gledati Boga, beskrajnu ljepotu. Razumjeti Boga, nedohvatnu mudrost. Uživati Boga, neiscrpivu dobrotu. Posjedovati Boga,neprocjenjivo blago. Nećemo biti samo uz njega nego sudjelovati, imat ćemo udjela u njegovoj sreći.

Ovdje na zemlji želimo bogatstvo. Tamo ćemo biti bogati Božjim bogatstvom. Ovdje želimo mudrost. Tamo ćemo biti mudri Božjom mudrošću. Priželjkujemo ljepotu. Tamo ćemo odsjevati Njegovom ljepotom. Žudimo za srećom. Tamo ćemo biti usrećeni onakvom srećom, kakvu uživa Bog.

Kad čitamo o čarobnom štapiću, koji kamenje pretvara u zlato, biljke u životinje i slične ludosti..., kad čitamo o čarobnom dijamantu, koji - stisnut u šaku - otkriva nam tajanstvene stvari, čita misli i predskazuje nam budućnost, mi kažemo: Kakve li sreće posjedovati taj čarobni prut i prsten!

Sve su to basne. A kad bi to i bila istina, sve bi to bilo ništa prema raju. U raju ćemo znati sve. Bit ćemo lagani i pronosit ćemo se poput vjetra s jednog mjesta na drugo. Čitat ćemo sreću u svačijem oku.

Kraljica od Sabe je čula pripovijedati nečuvene stvari o Salamonovoj mudrosti i ljepoti njegova dvora. Htjela se je sama osobno u to uvjeriti. Kad je sve razgledala, zadivljena je rekla ovo: Ono što sam o tebi, kralju, čula nije ništa prema ononc, što sada vidim.

Sv. je Pavao bio za čas uznesen u raj. Kad je došao k sebi, neprestano je ponavljao svojim učenicima: Oko nije vidjelo, uho nije čulo, ljudski jezik ne može izreći ono što sam vidio i kušao u raju. Što, dakle, možemo reći mi? Koliko god se trudili, da opišemo i predočimo raj, nećemo ni izdaleka moći reći ono što on zapravo jest. Sama misao na toliku ljepotu morala bi učiniti, da se zaljubimo u nj.

U ljetopisima franjevačkog reda čita se, da je fra Egidio bio toliko zanesen mišlju na raj, da je padao u zanos, čim bi čuo, da ga netko spominje. Mališani Perugie su znali za to, pa bi svaki put, kad bi ga vidjeli stali kričati: Fra Egidio, raj, raj, raj! On bi se smijao i zapljeskao rukama. Tada bi se malo podigao od zemlje i sav sjao od sreće....

DRUGA TOČKA: U raju se uživa svako dobro bez trunka zla

U raju ćemo uživati sve dobro bez sjene zla. Na ovoj su zemlji dobra pomiješana sa zlom. Kratke radosti ispreplićU se mnogim žalostima Svaka ruža ima svoje trnje i mi ih uvijek dodirujemo rukom.

Ako smo i sretni, nismo to nikada posve. Uvijek smo u strahu, da ne izgubimo dobra, bogatstvo, zdravlje, mladost, snagu ljepotu, život, prijatelje, časti. Kako god radost bila lijepa, proći će! Kako god život bio dug, svršit će! Eto gorke kapi! Eto trna, koji uvijek bode!

U ovom je životu dosta jedna mala glavobolja, zubobolja, sumnja, potvora ili što slično, pa da nam uzme mir, izazove uzdahe i plač. Misao na smrt uvijek nas progoni.

Dionizije Stariji bio je gospodar Sicilije 4o godina. Više je puta pobijedio Kartažane i proširio svoje granice sve do Kortone. Uza sve to tako se bojao za svoje bogatstvo i život, da je pod odijelom neprestano nosio željezni oklop. Bojeći se, da ga brijač ne zakolje, prisilio je svoje kćeri da ga briju. Svaku je noć mijenjao sobu za spavanje.

Jednoga je dana doznao, da mu njegov dvoranin, imenom Damaklo, zavidi na bogatstvu i prijestolju. Da mu pokaže nesigurnost i pogibelj svake ljudske veličine, pozove ga jednoga dana na objed i usred svega obilja, koje se tu nalazilo, dade mu nad glavom objesiti jednu oštru sablju, koja je za strop bila pričvršćena vrlo tankom niti. Dvoranin je razumio, što za kralja znači sreća i kako je uvijek u opasnosti, da izgubi i sreću i život.

Kad je Pir, kralj Epira, jedan od najvećih vojskovodja staroga svijeta čuo od svojih poslanika pripovijedati o veličini i moći Rima, uskliknu: U Rimu, dakle, nema nesavršenosti i nedostataka! Ima - odgovoriše poslanici! I u Rimu se umire! Kad je tako, onda idemo! Rim će biti naš! Zaratio se i dobio tri velike bitke.

U raju nema smrti. Mors non erit ultra!

Ne samo to. Tamo nema ni dosade ni umora. Na ovome svijetu sve dosadi. I jela i pila i pjesme i melodije i veseli blagdani i otmjeno oblačenje i intimna prijateljstva i najdraže stvari. Svaka radost kratko traje - kaže poslovica. Omrznu i bogatstva, časti, život i stane se priželjkivati smrt.

U raju nije tako. Tamo zadovoljstvo radja novom radošću, radost veseljem, klicanje novim klicanjem, a sreća srećom. Sati, dani, stoljeća će se odvijati kao bljesak, koji vječno sjeva i nikada ne svršava. Uronit ćemo u more radosti, obasjani blještavim i neprolaznim svijetlom.

Uvijek je dražesna priča o jednom redovniku, koji je zanesen slušao pijev jedne ptičice i za njim išao kroz džbunje nekog vrta. Produžio je preko živica, polja i bregova, kad ga konačno izgubi, vrati se natrag u svoj samostan.

Nu u samostanu se sve izmijenilo. On se više ne zna snaći. Kad su ga pitali za redovnike s kojima je živio i pregledali samostanski nekrologij, uglavili su, da je od njegova od-

laska za ptičicom prošlo preko 2oo godina.

Dvijesto godina puta bez stanke i umora! Bez potrebe za jelom, pilom, spavanjem! A to sve poradi pijeva jedne male ptičice za koju se nadao, da će je na kraju uhvatiti.

Ako je pijev ptice mogao tako zanijeti redovnika, da je 2oo godina tragao za njom , što su onda kadre ljepote raja?

TREĆA TOČKA: Treba imati odlučnu volju, da raj postignemo

Raj treba postići. Postiže ga se nasiljem, snagom volje. Jednoga dana bio je zapitan sv.Toma Akvinski, što treba činiti da se postigne raj. Odgovorio je: Treba htjeti!

Kraljevstvo nebesko silu trpi i samo ga silnici otimaju - kaže Duh Sveti.

Da nam dade do znanja, koliko je to važno i pod koju ga cijenu moramo postići, Isus nam je u Evandjelju ostavio zapisane ove riječi: Ako te ruka, noga ili oko tvoje sablažnjuje, otsjeci ruku i nogu, iskopaj oko... Ima li što draže od ruke, noge, oka? Nema! Pa ipak se čak i njim moramo odreći za volju raja!

Jedan od najglasovitijih starih povjesničara, Herodot pripovijeda o nekom vojniku, koji se zvao Esistrat ovo:

Bio je zarobljen od neprijatelja. Privezali su ga debelim lancem za jedan panj. Kad se njegov stražar za čas udaljio, on iskoristi zgodu, dohvati njegovu sablju i odsječe sebi nogu, jer nije mogao presjeći ni lanac ni panj. Uz nečuveno naprezanje vratio se u svoj logor, pod sjenu svoje zastave....

To isto moramo činiti i mi. Presjeći junački i odlučno svaku zapreku, koja nas drži daleko od Boga ili nam je pogibelj, da izgubimo raj, pa bila to i najdraža prijateljstva, najskupocjenije stvari ili ne znam kako ukorijenjene navike. Tako ćemo vršenjem Božjeg zakona, obogaćeni krepostima opet biti svrstani pod kršćansku zastavu.

Jedan drugi vrlo lijepi primjer priča nam takodjer Herodot. Radi se o nekom kapetanu, koji se zvao Cinegiro. Zarobljen od neprijateljske mornarice bio je osudjen, da ga se utopi u moru.

Cinegiro se nije dao. Junački je zaplivao i prihvatio se ladje desnom rukom. Udarcem sablje odsjekli su mu desnicu. Tada se prihvatio lijevom. Odrezali su mu i nju. Nakon toga se primio zubima za ladju. To je nunaštvo bilo dosta, da postane besmrtan.

Čitatelji! Ako se mi budemo borili za dušu kao Cinegiro za život, postat ćemo sigurno besmrtni u raju. Tamo ćemo bez prestanka pjevati:

O raju, raju, grade sretnika
U tebi vječno sreća caruje
I smijeh i pjesma i radost dovijeka!

D E S T E T O R A Z M A T R A N J E

Marija naša Majka

Jednog je dana sveti Ivan Bosko propovijedao o Marijinim radostima u jednoj crkvi u Torinu. Na-jednom stane i - gledajući u slušateljstvo - zapita: Tko od vas znade reći, tko je Marija?

Nitko se nije usudio progovoriti. Nu on ponovi pitanje i drugi i treći put s tolikom nježnošću, da se jedan osmjelio i odgovorio: Marija je majka Božja.

Jest, vrlo dobro, usklikne svetac. Marija je majka Božja, ali nešto drugo želim saznati od vas. Tko je Marija? Marija je kraljica neba - odgovori drugi. Marija je vrata raja - reče treći i svako je govorio svoje. Marija utjeha potištenih, pomoć kršćana, zdravlje bolesnih, utočište grješnika.

Dobro, dobro - odgovarao je don Bosko smiješeći se. Marija je sve to i još nešto. Nešto drugo tražim od vas. Budući da nitko nije znao odgovoriti, dovrši do Bosko: Marija je naša majka! Jest doista! Kao što na svijetu nema dražeg bića od majke, nema bića koje više ljubi i koje je više ljubljeno; koje je pripravno više trpjeti i žrtvovati se isto tako nema na nebu sveca, koji nas više ljubi i koji bi bio više pripravav, da se zauzme za nas nego što je to - Marija!

Želim vas što bolje s time upoznati, da se možete što više okoristiti neiskazanom dobrotom ove nebeske kraljice. Reći ću vam, da je Marija:

1.- Majka ljubavi,

2.- Majka milosti.

3.- Majka milosrdja.

PRVA TOČKA: Marija je majka ljubavi

Jednoga dana ukazala se Blažena Djevica sv. Alfonzu Rodriguez i zapitala ga: Alfonze, ljubiš li me? Dakako, ljubim Te, Marijo - odgovorio je svetac.

Koliko? Volim te više od sebe, više nego svoju rodjenu majku. Dobro Alfonze, zadovoljna sam - odgovori Blažena Djevic

Nu znaj, da i ja ljubim tebe i sve kršćane i to mnogo više nego što sve majke ovoga svijeta mogu ljubiti svoju djecu. Marija je, dakle, majka ljubavi. Marija nas neizmjerno ljubi i to pravom majčinskom ljubavlju, jer je naša suotkupiteljica.

Pripovijeda se, da je neka majka imala dva sina. Oni su bili sva njezina utjeha, ponos i nada. Slučaj je htio, da su obadva obolila od jedne te iste bolesti. Strčali se liječnici, posavjetovali se medjusobno, slučaj je bio neobičan. Bilo je neodloživo operirati jednoga, da se spasi život drugoga. Pozvali su majku, da se odluči, kojega će žrtvovati.

Ni jednog ni drugog - uzviknula je ona odlučno! Volim obojicu! Hoću da se obojica spase!

To nije moguće, gospodjo, odgovoriše liječnici. Stvar je hitna, odlučite se! Sve je već bilo pripravljeno za operaciju. Na taj pogled i na te riječi nesretna žena zajaukne i sruši se na tle. Bila je mrtva prije djece. Nije se mogla odlučiti.

Pred istu dilemu bila je jednoga dana postavljena Presveta Majka. Radilo se o tom, da pristane smrt Isusovu za spas čovječanstva ili da izbjegne njegovu smrt i pusti, da čovječanstvo propadne. Marija je stajala jedan čas neodlučna. Zatim, koliko god to izgledalo okrutno, odlučno je rekla: Neka se spasi čovječanstvo! Pristajem na Isusovu smrt!

Predpostavila nas je sinu. Privolila je na njegovu smrt, da nas spasi. Kakova je to ljubav?

DRUGA TOČKA: Majka milosti

Marija je majka milosti. Dokaz je vrlo lak. Svi to znaju, potvrdjuju, dokazuju. Već je sv. Bernardo govorio: Nema milosti, koja ne prolazi kroz Marijine ruke. Sto godina kasnije božanski pjesnik (Dante) pjevao je o njoj:

Gospodjo, toliko si velika i toliko vrijedna,
da svaki onaj, tko bi milost htio,
a tvoju bi pomoć otklonio:
ludo bi bez krila letjeti želio!

Bacimo pogled po zemlji unaokolo? Što vidimo? Crkve svetišta, oltare podignute u čast naša nebeske majke. Što nam posebno udara u oči? Prisutnost mnoštva srdaca, slika, zavjeta, svjedočanstava primljenih milosti.

Otvorimo povijest svetišta. Što čitamo? Opise bezbrojnih čudesa, koja ona čini. Ovdje umirući, koji nenadano ozdravljuju, ondje uporni grješnici, koji se obraćaju; napušteni nalaze sreću, ožalošćeni utjehu, očajnici predanje i mir.

Kolike je javne nesreće spriječila, ratove ugušila, bune smirila, opasnosti nadvladala! Utječu joj se rasplakane maj-

ke, napuštena djeca, podjarmljeni narodi - svi!

1864. vladala je velika suša i prijetila potpunim uništenjem ljetine u pokrajini Monfferato. Narod i župnik odu u Torino don Bosku i preporuče mu se, da moli Mariju Pomoćnicu za kišu.

Don Bosko ih osokoli preporuči neka obave propovijedanu trodnevnicu u čast Velike Gospe. Na sam blagdan neka zajednički prime svetu Pričest, pa će kiša sigurno pasti. Sam don Bosko prihvati da im propovijeda trodnevnicu. Puk se odazove i na blagdan je veliko mnoštvo primilo sv. Pričest. Nu vedro nebo i žestoko sunce nije ljudima davalo nikakove nade, da su uslišani.

Došlo je vrijeme, kad se moli večernja. Crkva je bila dupkom puna. Don Bosko je uzašao na propovijedaonicu, da izreče posljednju propovijed. Svi su ga gledali s nepovjerenjem, Kao da su htjeli reći: Moj don Bosko - ništa!

Negdje oko sredine propovijedi osjetio se svjež povjetarac. Nebo se stalo prekrivati oblacima, počelo je grmiti, spremala se obilna kiša. Narod je stao klicati: Milost je tu! Doista kiša je počela padati, najprije lagano zatim jače. Padala je cijelu večer. Ljetina je bila ne samo spašena nego vrlo obilna. Marija se pokazala kao i uvijek prava majka milosti.

Uostalom, tko to nije sam doživio? Tko može reći, da od nje nije primio nikakovu milost? Tko nije, ako se k njoj s pouzdanjem obratio, bio uslišan na ovaj ili onaj način?

TREĆA TOČKA: Marija je majka milosrdja

Svaki grijeh zaslužuje kaznu. Duh Sveti tvrdi, da zbog grijeha dolaze nevolje. Ako je tako, onda za svaki grijeh moramo očekivati kaznu. Kako protumačiti, da se to mnogo puta ne dogadja? Zato jer je Marija majka milosrdja.

Sv. Augustin kaže, da nakon svakog grijeha na zemlji sve stvoreno vapije za pravdom i osvetom. Pristupaju andjeli i s svi rajski duhovi i kažu: Dopusti, veliki Bože, da gromovima pobijemo sve one, koji vrijedjaju tvoje neizmjerno veličanstvo! Podižu glas zvijezde neba i viču: Dozvoli, da se mi srušimo i uništimo svakog grješnika, koji vrijedja tvoje veličanstvo! Oglašuju se vjetrovi, more i planine i kažu: Dopusti, da ih izbrišu nakovitlaci, uguše valovi, da izdahnu pod našom težinom, oni, koji vrijedjaju tvoje neizmjerno veličanstvo. Pristupaju oganj i zemlja i mole: Dopusti, veliki Bože, da sažežem, da se otvorim i progutam svakog onog koji vrijedja tvoje neizmjerno veličanstvo! Pravda, Bože pravda!

Nu odmah iza toga se čuje jedan snažan glas: Milosrdje Bože, milosrdje! Taj prevladava. On gane srce Božje, suspreže pravdu, produžuje milost. Tako nas milosrdje Marijino spašava od tisuću zala.

Zahtjev za pravdu postavlja čak i djavao. O vječni Bože, ja sam počinio samo jedan grijeh, pa sam tako strašno kažnjen. Ovi ih počinjaju bezbroj. Pravda! Pravda!

Što čini Bog?

Plutarh priča, da je Antipatro pisao Aleksandru Velikom, svome kralju, pismo u kojem optužuje Olimpiju, Aleksandrovu majku. Kad je Aleksandar pročitao pismo, reče: Zar on ne zna, da jedna suza moje majke može izbrisati neizbojne optužbe? Bog jednako odgovara djavlu svaki put: Zar ne znaš, vraže, da jedna suza Marijina može izbrisati sve tvoje optužbe i da je to posve dosta, da prijedjem preko svih uvreda, što mi ih ljudi nanose.

Nu, ako je ona majka milosrdja, to ne znači, da smijemo to milosrdje zlorabiti.

19. rujna 1846. Marija se ukazala dvojici pastira koji su pasli svoja stada u La Salette kod Grenobla u Francuskoj. Bila je obučena u crninu i plakala je. S bijelim rupčićembrisala je suze. Kad su joj djeca na poziv stupila bliže, rekla im je: Ne bojte se! Ja sam Velika Gospodja, majka Isusova. Nalažem vam, da kažete ljudima, da sam se već umorila od zadržavanja Božje desnice, koja se ispružila da kazni njihove grijehe. Neka se obrate ili će doći velike kazne!

Na ovu poruku stanovnici La Salette i cijelog okružja bili su duboko potreseni. Molili su milost, promijenili život, i na tom mjestu podigli veliku crkvu, koja je postala glasovito proštenište.

U povijesti grada Savone postoji jedan dokaz o tome, kako je Marija uistinu majka milosrdja.

18. ožujka 1536. ukaže se Marija, sjajnija od sunca, jednom svom štovatelju, seljaku Antunu Botta i reče mu:

Ne boj se, Antune! Ja sam Marija, koju ti toliko štuješ. Idi gradjanima Savone i reci im nek čine pokoru! Neka poste i upriliče procesije! Moj sin je vrlo rasrdjen.

Videći kako Botta oklijeva iz bojazni, da mu oni ne će vjerovati, nadoda: Poslušaj i idi? Vjerovat će ti bez ikakvog znaka. Zatim podigne oči prema nebu, blagoslovi grad i usklikne tri puta:

Milosrdje, a ne pravda!

Gradjani Savone osokoljeni od svog biskupa, povjerovaše. Dadoše se na pokoru, započeše postiti i upriliče procesije. Marija ih je obasula milostima. Oni podignu crkvu, koja je dobila ime: Svetište Milosrdja.

Nećemo nikada zlorabiti ovo milosrdje. Bacit ćemo se pred njezine noge i pjevati:

K tebi oči uzdižemo,
milosrdna mati!

Ti ćeš svojoj jadnoj djeci
rajsku slavu dati!

+-+-+-+-+-+-+-+

S a d r ž a j

I.	Cilj čovjeka	1
II.	Smrtni grijeh	7
III.	Smrt	14
IV.	Posebni sud	18
V.	Opći sud	24
VI.	Pakao	31
VII.	Božje milosrdje	35
VIII.	Muka i smrt Isusova	41
IX.	Raj	46
X.	Marija naša Majka	5o

+ + + + + + +
+ + +
+